

Domoljub

V Ljubljani, 17. januarja 1940

Celo 53 · Štev. 3

Na pravi poti

Knez namestnik Pavle je v Zagrebu kmetu Baburiču na pozdrav odgovoril s sledečimi besedami:

»Vesel sem, da se mi je ponudila prilika v glavnemu mestu Zagrebu, da morem izreči prirčne pozdrave vam, dragi bratje Hrvatje, in po vas vasi banovial Hrvataki. Moje veselje je toliko večje, ker ta moj obisk pade na srečni dan, ko združeni Srbi, Hrvatje in Slovenci v popolnem medsebojnem zaupanju in ljubezni grade svojo lepšo bodočnost. S skupnim sodelovanjem v preteklosti, neprestanimi boji skozi stoletja in ogromnimi žrtvami so Srbi, Hrvati in Slovenci ustvarili našo jugoslovansko domovino. Ta borba je v preteklosti dala junake borbe in velike mučenike, ki so s svojim življenjem zapisali najlepše strani naše zgodovine. Vsa ta prizadevanja in visoka narodna zavest našega naroda se je v resnih trenutkih znala vedno pokazati. Naj nas na-

vda s vero in zaupanjem, da smelo gledamo v svojo bodočnost!

Vprašanja, ki so ločila naš narod, so zdaj uspešno rešena. Nadaljna graditev naše države ne predstavlja posebno težkih nalog. Složni na znotraj smo sami dovolj močni, da vsako zlo odklonimo. Sloja na znotraj in mir na mejah, to je bila vedno moja skrb! (Tako je!) Veselim se, da se morem s tega mesta zahvaliti za tako prisrčen in lep sprejem. Veseli me tudi, da v tako velikem številu vidim izrazite zastopnike hrvatskega naroda, naroda kremenitih kmetov in hrabrih vojakov, služabnikov Boga in očetinjavi!

Današnji dan in ta sprejem naj bo dokaz, da smo bli dobro pot. Vaši upoštevani predstavniki, ki so tu zbrani, so lahko prepričani, da bo takol Knežinja Olga in jaz se iskreno zahvaljujemo g. Baburiču za lepe besede, ki jih je na našo naslovil. Živel!

Kmetsko vprašanje — socialno vprašanje

Pri nas že nekaj desetletij prav pridno pišemo in govorimo o kmečkem vprašanju, o nešteti težavah in potrebah kmečkega stanu ter o ukrepih, ki bi jih bilo treba pokreniti v njegov prid. Največkrat se v tej zvezi navajajo pritožbe glede nizke cene kmečkih pridelkov ter prireje in od vsepovsod se slišijo zahteve, naj vlada in ne vemo kdo še vse poskrbi za višje cene. Zahtevamo višjo strokovno izobrazbo kmečkega naračaja, delimo lepe nauke glede umnejšega kmetovanja, pospešujemo elektrifikacijo novih predelov Slovenije, prirejamo tečaje in predavanja, snujemo zadruge in stanovske organizacije. Skratka: pri nas se ne piše in ne govori samo o kmetu, temveč se skuša marsikaj tudi res narediti.

Ce pa vse to pisanje, govorjenje in delo nekoliko natančneje preiščemo in premislimo, se ne moremo ubraniti utisa, da je vse to jako lepo, hvalevredno in da rodi tudi marsikak dober ter uspešen sad, da pa ostajajo na drugi strani vasa ta požrtvovalna in trudapolna prizadevanja vendarle brez zaželenega učinka.

Naj nas nihče ne razume napačno. Gotov učinek ima vsako dejanje in tudi naša kmeta dosedanja prizadevanja v prid našemu kmetu so rodila že mnogo, mnogo dobrega. Kar pogledamo ljubljansko okolico, na Gorenjsko in še marsikam drugam. Ako se je vozil kak belgrajski minister z avtomobilom ali z vlakom na naš Bled, se je vračal vedno s pre-

pričanjem, da Slovenija ne potrebuje ničesar, ker se cedita tu že sedaj mleko in med. Tudi če je zašel tujec kdaj na kako stranpot, je dobival še vedno vtis, da tu naše ljudstvo še prilično izhaja, kajti naše vasice so razmeroma čedne, hiše lične in kmečki otroci so, po zaslugi naših skrbnih mater, umiti, oprani in zašiti.

Toda če bi pregledali nekoliko teh naših kmečkih domov po nekoliko odročnejših krajih, tedaj bi našli skoraj povsod na veliko, veliko siromaštvo. Da, v ljubljanski okolici, v Savski dolini in še po nekaterih drugih bližnjih in pristojskih krajih kamniškega okraja, celjske okolice i. dr. je boljše, toda ne zakrivajmo si resnice, da to ni toliko posledica našega dosedanjega skrbstva za kmeta, temveč posledica stalnega zasluzka, ki ga imajo te kmečke vasi od bližnjih — tovaren. Cim pa zapustimo območje teh tovaren in se podamo v odročnejše vasice, bomo za belimi stenami naših kmečkih hiš našli skoraj povsod na — bedo in siromaštvo. Ljubljanska okolica je med gospodarsko najboljše stoječimi predeli Slovenije, a celo tu je nad četrtino kmečkih otrok, ki nimajo niti kruha vsak dan.

Da, mnogo potrebnega, koristnega in jako hvale vrednega se je storilo pri nas za kmeta zadnjih štirideset let. Napredovali smo polagoma do petih kmetijskih let, toda te dajejo strokovno izobrazbo le enemu dobremu odstotka kmečkih gospodarjev, 99% je pa

še vedno brez nje. Prizadevamo si ustanoviti organizacijo naših mlekaren, toda kar ozirom se nekoliko po vasi, koliko hiš bi pa res moglo prodajati mleko v mlekarno, pa če bi stala ta tudi na sredi domače vasi. Učeno pišemo o izvozu in o cenah lesa, a ozirom se zopet nekoliko po vasi in pogledamo, koliko hiš pa je, ki sploh imajo kaj lesa za prodaj. Po pravici delamo reklamo za moderne gnojnične jame, toda zopet preštejmo po odročnejših vasicah »kmečke« hiše, ki bi jih ne imele za kaj rabiti, ker stoji v hlevu komaj po en rep, kvečjemu dva ter nimajo ne voza in ne vprege, s katero bi to gnojnico razvažale. In tako dalje.

Da ponovimo še enkrat: pametna, dobra in koristna je bila vsa naša dosedanja skrb za našega kmeta, toda vedno bolj se nam dozdeva, da smo pri nas vse preveč pozabljali, da se pri nas resda preživlja od kmetijstva dobrih 700.000 prebivalcev, a da moremo od teh prištevati k praviim kmetom komaj dobro petino, vse druge pa niso nobeni kmetje, temveč ubogi kočarji, kajzarji in bajtarji, ki od zemlje ne žive, temveč se na svoji peči zemlje otepljejo leto in dan z največjo revščino.

In ravno tu notri ni le jedro našega kmečkega vprašanja, temveč jedro vprašanja slovenskega naroda sploh. Skoraj polovico vsega slovenskega naroda tvori namreč prav ta plasi našega, po imenu kmečkega ljudstva, ki pa nima toliko zemlje, da bi mogla od nje tudi vsaj najskromnejše živeti. Recimo, da potrebuje pri nas kmečka družina povprečno 10 ha zemlje — v ugodnih krajih tudi nekaj manj, a v neugodnih zato več — vsaj za zadovoljivo preživljanje. Ali veste, da ni pri nas niti ena četrtina kmetij tako velikih, vse druge so manjše. Da, od okroglo 160.000 gospodarstev, zvezanih z zemljiško posestjo, jih je pri nas nad eno polovico (57%), ki nimajo niti 5 ha zemlje. V Sloveniji je 35.000 »kmečkih« gospodarstev, ki sploh nimajo uvedene vprežne živine.

Ne, našega kmečkega vprašanja in položaja ne moremo in ne smemo presojati, kakor smo delali le preradi doslej, le po tako ozki Savski dolini na Gorenjskem, ki živi od kranjskih in jeseniških tovarn, tudi ne po Savinjski dolini, ki živi od hmelja in še po nekaterih drugih redkih pridelkih, temveč bi se morali ozreti predvsem v škofjeloške, vrhniške, bloške in druge hribe, v Suho Kraljino, v Haloze, na litjsko gričevje itd., kjer je danes položaj tak, da je pri hiši ena sama moška nedeljska obleka. Če sta pri hiši dva odrasla moška, se že še zvrstita: eden jo obleče za jutranjo, drugi za dopoldansko mašo, če jih je pa več, pa morajo ostati ti že brez maše. Celó v »bogatih« ljubljanski okolici je

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj.)

Knez-namestnik v Zagrebu

Dne 14. januarja 1940 sta knez namestnik Pavle in njegova soproga kneginja Olga prišla v Zagreb, da tako javno izpričata ljubezen kraljevskega doma do hrvatskega naroda in izrazita veselje nad sklenjenim sporazumom.

Pred prihodom vlaka

Velike množice ljudstva so se zbrale že zdavnaj pred prihodom vlaka na kolodvoru in pred njim. Razvrščeni so bili oddelki hrvatske kmečke zaščite po vseh tistih ulicah, po katerih je bilo napovedano, da bo šel sprevod s knezom namestnikom. Pred prihodom dvornega vlaka so bili zbrani na postaji tudi ministri, množični poslanci, dalje zastopniki zunanjega ministrstva v uniformah in številni diplomatski predstavniki. Na hodniku je stala v vrsti častna straža. Navzočih je bilo tudi mnogo generalov. Čim je privozil dvorni vlak, je ves nasmejan izstopil najprej knez namestnik Pavle, za njim pa kneginja Olga, nato predsednik vlade Cvetković, minister dvora Antić in drugi. Vojni minister general Nedić je pred tem sprejel poročilo poveljnika častne straže ter pozdravil vojaše.

Pred postajo je čakala slavnostna kočija. Tu je bil tudi oddelek fanfaristov Kmečke zaščite. Ko je knez Pavle stopil na peron, je pristopil k njemu dr. Vl. Maček z banom Šubišićem in mestnim županom Starčevićem. Godba je zaigrala državno himno. Knez namestnik je obšel častno četo. Zatem je pristopil dr. Vlado Maček ter pozdravil kneza namestnika takole:

Dr. Maček pozdravlja

Vaše kr. Visočanstvo! Ves vesel sem, da lahko Vaše kr. Visočanstvo z družico Vašega življenja Nj. kr. Vis. kneginjo Olgo pozdravim v glavnem mestu Hrvaške in vseh Hrvatov v imenu vsega hrvatskega naroda. Vaše kr. Visočanstvo odlikujejo tri vrline, ki se redko najdejo pri ljudeh. Prva je čut pravičnosti, druga modrost in tretja hrabrost. Vašemu čutu pravičnosti se imamo zahvaliti, da ste mogoče Vi

po kmečkih vaseh nad 10% šolskih otrok brez vsakih čevljev.

In tu notri je jedro našega slovenskega kmečkega vprašanja, sem notri bi v prvi vrsti morali obrniti našo pozornost vsi, katerih se to tiče. A tiče se to prav za prav vseh: politikov, gošpodarskih strokovnjakov, socialnih delavcev, uprave, tiska itd. Nas pri vseh naših modrovanjih mnogo preveč zaveja tuja učenost, ki smo se je nabrali po raznih tujih knjigah in časnikih, ker pri tem le pre-radi izgubimo z vidika naše žive domače razmere. Ko na dolgo in široko modrujemo na primer o naprednem danskem kmetijstvu, se nihče nikoli ne spomni, da obsega danska kmetija povprečno 18 ha orne zemlje, naša pa komaj 8 ha z gozdom vred. V Sloveniji je res 60% kmečkega prebivalstva, toda od tega more le razmeroma prav majhen del živeti od zemlje, vse drugo mora iskati dela in jela kjerkoli alj pa doma stradati. In ker spada k temu, kakor smo dejali, okroglo polovica vsega slovenskega naroda sploh, je dolžnost nas vseh, da iščemo rešitve njih vprašanja. In pod tem vidikom bi morali revidirati uameritev naših prizadevanj prav na vseh poljih.

—c.

prvi uvideli, da so zahteve hrvatskega naroda upravičene. Vaši modrosti se moramo zahvaliti za prepričanje, da je rešitev kraljevine Jugoslavije v zadovoljitvi zahtev hrvatskega naroda, vaši hrabrosti pa se imamo zahvaliti, da ste gordijski vozložnik presekali z eno samo potezo. Zato Vas hrvaški narod sprejema z razširjenimi rokami ter želi skozi moja usta srečno bivanje. Zivel knez namestnik Zivela kneginja Olga!

Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je odgovoril: »Vaše besede so me zelo ganile. Ne navadno srečen sem, da se nahajam danes v Zagrebu.«

Govor hrvatskega bana

»Vajini kr. Visočanstvo! Stoletja so vihrala nad Zagrebom in vsem hrvaškim narodom ter zapustila globoke brazde, ki izpolnjujejo našo zgodovino včasih v veliki slavi, včasih v težkih borbah. Narod, skromen v življenju, prosvetljen in občutljiv v miru, zaveden v poštenju, hraber in močan v žrtvi se ni nikoli umazal z osvajanjem in ni nikoli v težkih trenutkih upognil koleno ter se dal zlomiti. To so odlike vsega našega plemena, to je bistveno obeležje tudi hrvatskega naroda v sredini, v katero ta trenutek prihajate. Stoletne borbe, trpljenje in žrtve označujejo hrepenenje po svobodi, v kateri imajo narodi možnost popolnega razvoja in ustvarjanja v vseh panogah njihovega življenja. Vaše Veličanstvo vodi kot krmar ladjo kraljevine Jugoslavije in njeno usodo v časih, ko človeštvo in Evropa drhtita za svojo bodočnost in bodočnost vseh narodov. Svoji zemlji ste ustvarili mir in našem narodu. Tako ustvarjate moč nezlomljive kraljevine Jugoslavije. Hrvaški narod, ki je stoletja s svojim delom stremel za blagostanjem, poštenjem in pravičnostjo, je ta trenutek ves prevzet občutkom za Vašo kr. Visočanstvo ter Vam izraža istočasno svojo globoko hvaležnost. Naj živi Nj. kr. Visočanstvo knez namestnik Pavle! Naj živi Nj. kr. Visočanstvo kneginja Olga!

Nj. kr. Vis. namestnik je odgovoril: »Zahvaljujem se Vam najlepše!«

Drugi pozdravi

Nato je poverjenik mesta Zagreba Starte-vič izjavil, da zvestoba hrvatskega naroda ne bo nikoli prenehala.

Zagrebaški škof pozdravlja

Ves sprevod je krenil pred postajo in od tam do cerkve sv. Marka. Povsod so ogromne množice navdušeno vzklikale. Pred cerkvijo sv. Marka je kraljevska gosta pričakoval in pozdravil hrvatski metropolit in nadškof gosp. dr. Stepinac, ki je rekel med drugim tudi naslednje:

Vesel sem, da Vam morem podati ta dokaz takaj ob vstopu v ta hram božji Danes, ko je človeštvo tako potrebno avtoritete, lahko zagotovim Vaši kraljevski Visočanstvi, da me ni semkaj prigojala kruta stiska, temveč zavest, da mi je kot katoliškemu škofu dolžnost, govoriti tudi takrat, kadar bi morda drugi molčali, da imam pravico in dolžnost izreči školovsko besedo: katoliška Cerkev spoštuje avtoriteto in ji daje sijaj ali boljše: ona s prstom kaže na ta sijaj, in to nam je tudi priča za njeno nadzemskega poreklo. Toda katoliška Cerkev jasno opozarja tudi na to, da je edini trdni temelj vsake avtoritete v Bogu in v spoštovanju Boga. Da, ločiti avtoriteto od Boga s preziranjem njegovih zapovedi, posegati preko svoje pristojnosti in vtikati se v tuje pravice, v pravice Cerkve ali v pravice naroda, pa naj bo lastnega ali tujega, pomeni za vsakega nosilca oblasti to, čemur pravimo izpodrezavanje lastne veje, na kateri se dviga, ter rušiti temelj, ki nosi njegov lastni prestol.

Za tem je bila v cerkvi sv. Marka svečana »Zahvalna pesem«, potem pa je šlo mimo kneževske dvojice, 16.000 članov »Zaščite«. Hrvatska župa Matije Gubca je zapela nekaj pesmi. Pred bansko palačo je pozdravil kneza namestnika kmet Tomo Baburić. Odgovor kneza Pavla prinašamo na drugem mestu.

Ob 5. popoldne se je množica razšla, ko ji je prej dr. Maček zaklical z močnim glasom: Hrvatski narod! Sporočam ti veselo vest, da je Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle pravkar podpisal volilni zakon za hrvatski sabor.

Kaj pa na bojiščih

Na finskem bojišču so Finci dokončno potolkli napadalce in jih skoraj povsod potisnili nazaj do meje. Izredno hude izgube so imeli Sovjeti pri Suomisalmi in pri Salli na vzhodnem bojišču, kjer so Finci po spretni taktiki in z občudovanja vredno hrabrostjo zdrobili že tretjo sovjetsko divizijo (sovjetska divizija 18.000 mož) v petih tednih, tako da so samo na tem prostoru Sovjetom prizadeli velike izgube na moštvo in na vojni material. Protisunek Fincev je bil tako hud, da so na več krajih prestopili na sovjetsko ozemlje, kjer se boji nadaljujejo. Sovjeti so po najnovejših poročilih na to področje vrgli spet 4 nove divizije, ker hočejo sramoto popraviti. Na severnem bojišču pri Petsamu ni bilo nobenih dogodkov. Na južnem bojišču v tako imenovani Karelijski ožini med jezerom Ladoga in Finskim zalivom pa so Sovjeti zamažali butali ob finske utrjene črte, imenovane »Mannerheimove črte« po poveljniku finske armade maršalu Mannerheimu. Sovjetska vlada je že začela obračunavati s tistimi, ki jih dolži, da so

zakrivil poraz. Veliko število vojniških moč je odstavljenih in bo ustreljenih. Mnogo so jih postrelili kar na fronti. A tudi sovjetsko vojaštvo samo je s puškami v roki obratunlo z mnogimi komunističnimi priganjači, ki so bili na fronti kot neke vrste toplo oblečeni nadzorniki bojev.

Na zahodnem bojišču je bila suhozemska fronta popolnoma mirna. V zraku je vladala večja živahnost in so se odlikovala tako nemška letala z napadi na angleške trgovske ladje, kakor tudi angleška letala.

Neveste in žene

opozarja pred nakupom blaga
manufakturna trgovina

Janko Češnik Ljubljana
Ungarjeva ul.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o 60 letnik je postal spoštovani in nad vse poštvovalni frančiškan v Ljubljani g. dr. p. Guido Rant. Na mnoga leta!

o 80letnice svojega življenja je praznovala oni četrtke Rogovilčeva mama s Črnuč gopa Neža Villán, mati gospe dr. Natlačenove soproge bana. Še mnogo blagoslovljenih let!

o Osemdesetletnice rojstva je obhajala te dni pri razmeroma dobrem zdravju Neža Čadež, rojena 13. januarja 1860, mati 13 otrok, od katerih je 9 še živih. Nad 20 let že z žilavo vztrajnostjo gospodinj pri svojem sinu, župniku v Mekinjah, in zadnjih 12 let redno vsako leto poroma na Svete Višarje, da si tam nabere novih moči za naprej. Bog ohrani višarsko romarico do skrajnih mej človeškega življenja!

DOMACE NOVICE

d Bošičnica v Vajenškem domu. Na praznik sv. Družine so se zbrali v gledališki sobi Vajenskega doma dobrotniki vajencev v oskrbi Vajenskega doma v Ljubljani. Predsednik Vajenskega doma Valentin Tomc je pozdravil navzoče in se jim zahvalil za vso naklonjenost. V domu ima vso oskrbo 117 vajencev. Med temi je 52 sirot, ki od svojcev ne morejo pričakovati nobene pomoči. Zato je odbor razpisal okrog 400 prošelj za podporo, da pomore vsaj najbednejšim. Zbral je dosedaj 13.024 din v denarju in blagu. Napravilo se je s to pomočjo najbednejšim obleko, perilo in ševlje. Ako bi hoteli vsem ustreči, bi potrebovali toliko tisočev kolikor je vajencev. Vajenci so priredili svojim dobrotnikom gledališko predstavo. Po predstavi so se jim razdelila darila. Nekateri so bili veseli, drugim je pa ostalo upanje, da se najdejo še novi dobrotniki in napravijo tudi tem v bližnji bodočnosti enako veselje.

d Zahvala. Podpisani Zrnc France, pogotlec iz Lapor št. 10, se zahvaljujem kraljevski upravi v Ljubljani za podeljeno podporo, da sem si mogel zgraditi novo gospodarsko poslopje. Najpriskernejše se zahvaljujem režijemnemu odboru za asanacijo vasi Laporje, posebno pa g. Zv. Zupančiču, župniku iz Skopljana, za vse njegovo požrtvovalno delo. Prav tako se zahvaljujem vsem onim, ki so mi na kakršenkoli način pomagali v nesreči. — Zrnc France v Laporjah, 11. jan. 1940.

d Osebam, ki se ne morejo zadržati krotiti, pa trpe valed tega na zaprtje in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, tudi večtedensko zdravljenje s naravno Franz-Josefovo grenko vodo zelo dobre uspeha. Zato uživajte dnevno po eno čašo Franz-Josefove grenke vode zjutraj na tečje in zvečer, preden greste k počitku.

po min. soc. pol. in nar. zdr. št. 15.481, 25. V. 25.

d Železniška uprava je že opozorila potnike občinaste na težkoče, ki jih povzroča huderaz, ki zlasti močno ovira uspešno ogrevanje potniških vlakov. Toda izkušnje kažejo, da se dalo s tesnejšim sodelovanjem potnikov in železniškega osebja marsikje doseči mnogo uspešnejše ogretje, ako bi potniki upoštevali opozoritve službujočih železniških čin-

niteljev, zlasti na večjih postajah. Opaža se celo, da se marsikateri potnik na opomine sprevodnikov niti ne zmeni, temveč celo nalašč noče izvršiti tistega, kar mu je bilo v obliki prošnje povedano. Ni dovolj, če večina potnikov zapira in odpira okna in vrata le v skrajni potrebi, ko pa se najdejo posamezniki, ki menijo, da smejo neovirano puščati odprta vrata, se pogovarjati skozi odprta okna itd. Njihovo postopanje je nepravilno, ker povzroča s svojim ravnanjem močno ohlajenje vozov in s tem nevoljo sopotujočih. Železniška uprava ponovno naproša potujoče občinstvo, naj v lastno korist postopa po navodilih železniških uslužbencev, ako želi, da bodo vlaki uspešno segreti v hudem mrazu. Sicer bo ostal vsak trud zastonj. Gotovo je, da bo vzajemno vplivanje in sodelovanje potnikov tudi pripomoglo k uspehu.

Podpisani Jakob Bratun p. d. „Keglar“ iz Besnice, župnija Prežganje, izreklam upravi „Domoljuba“

javno zahvalo

za točno in hitro izplačilo

1000.— dinarjev

ob priliki, ko mi je nesrečni požar uničil stanovanjsko hišo.

Vsem naročnikom pa toplo priporočam, da ostanejo še vnaprej zvesti „Domoljubu“ ter pravočasno, še ta mesec plačajo celotno naročnino, ker le na ta način ima vsak pravico do požarne podpore in do izredno bogatega letošnjega nagradnega žrebanja, ki nas morda osreči.

Besnica, dne 7. januarja 1940.

Jakob Bratun.

d V Južni Srbiji so med prazniki hudi snežni zameti nanosili toliko snega, da je bil cestni in železniški promet na mnogih krajih prekinjen. Ponekod je snega zapadlo po 80 cm. V snegu je obtičal potniški vlak, ki je vozil iz Skoplja proti Tetovu. 60 potnikov so morali prepeljati v bližnje kraje, ker bi sicer nastala nevarnost, da bi zaradi silnega mraza potniki zmrznili.

d Pravilnik za javna dela zaradi nujne pomoči revnejšim krajem in tistim krajem, ki so trpeli zaradi poplavl, je predpisal te dni ban banovine Hrvatske. Pravilnik določa, da se bodo nujna javna dela v krajih, za katere je ban odredil večje podpore, takoj začela in da bodo zaposleni le delavci iz dotičnih krajev. Načrte za javna dela bo odobrila banska oblast, mezde pa se bodo izplačevale deloma v denarju, deloma pa z živili. Največ polovico mezde smejo oblasti poravnati s nakazili za hrano, katero bo dobavila potem Gospodarska sloga. Delavci, ki bodo pri teh javnih delih zaposleni, ne bodo plačevali nobenih pristojbin, temveč bodo edinole zavarovani za pri-

mer nesreče. Toda ta prispevek bo šel na breme kredita, ki je bil za javna dela v tisti občini odobren. Javna dela se bodo začela najkasneje v enem mesecu. — Tudi mnogi slovenski kraji že zelo težko čakajo pomoči v javnih delih.

d Za 39 milijonov din tobaka je je pokazala Ljubljana z okolico v minulemu letu.

d Letošnji sladkorni pridelek 10.773 vagonov sladkorja so izdelale letos vse jugoslovanske sladkorne tovarne. Količina je le za okrog 300 vagonov večja kakor lanska in ni izpolnila pričakovanih strokovnjakov, ki so računali, da bomo letos pridobili toliko sladkorja, da bomo v celoti pokrili domačo porabo, obenem pa nam bo ostalo okrog 300 vagonov rezerve. Vzrok temu je dejstvo, da je bilo letos sicer mnogo več sladkorne repe posajene, vendar pa je vsebovala ta repa manj sladkorja kakor lanska. Lani ga je imela 13%, letošnja pa povprečno 11.73%. Posebna komisija je pregledala vse tovarne, da je ugotovila odstotek sladkorja v repi, kajti po tem se določa odkupna cena sadilcem. Pokazalo se je, da bo treba najbrž spet zvišati odkupno ceno za repo, ker so se cene vsem drugim kmečkim pridelkom visoko dvignile. Ker sta se podražili koruza in pšenica, se poslej kmetu ne izplača saditi peso. Tovarne so sicer kmete že pozvale, naj se obvežejo, da bodo zasadili določeno količino repe, toda odziv je bil slab. Če se to vprašanje ne reši pravočasno, se utegne zgoditi, da bodo oblasti spet imele skrbi za to, kako bodo zadostile sladkorni potrebi.

d Živiljenjske potrebščine bodo popisali. Tozadevni načrt socialnega ministrstva določa, da se bodo popisale vse zaloge moke, vseh vrst žita, riža, masti, testenin, olja, svežega in prekajenega mesa, vseh konzerv, mlečni proizvodi, sladkor, kava, čaj, začimbe, petrolej, milo, les in premog, živinaka hrana. Od oblačilnih predmetov pa v glavnem naslednje: raznih vrst blagovi za spodnja in gornja oblačila (blago za moške obleke samo do 200 din za meter), nogavice vseh vrst, bombažna predvra, sukanec, vse vrste spodnjega ženskega perila, robci in rute, moška, ženska in otroška konfekcija in vseh vrst obuvala.

d Narobe svet. Baker bo začela v večjih količinah kupovati v naši državi Madžarska. To rudo je Madžarska dobivala do sedaj iz južnoameriških držav, poslej pa je prevoz otežkočen zaradi negotovosti pomorske vožnje in zaradi angleških blokadnih predpisov in nadzorstva. Posebno veliko porabi Madžarska bakra za svoje vinogradništvo, ker ima doma tovarne modre galice, le bakra nima. — Torej baker izvažamo, čeprav imamo sami z galico težave!

d Zveza katoliških kmečkih mladenk priredi za kmečka dekleta iz Gorenjske in ljubljanske okolice duh. vaje in tečaj KA v Ljubljani, Lichtenurnov zavod »Dom Device Mo-gočec« od 29. januarja do 3. februarja. Pričetek prvi dan ob 8 zvečer, sklep zadnji dan dan zjutraj. Oskrbnina znaša 115 dinarjev. Prijave se sprejema najkasneje do 20. januarja na naslov: Ljubljana, Zveza katoliških kmečkih mladenk, Miklošičeva cesta 21.

d Preskrba maloredevitnih krajev z živim. Ravnateljstvo za prehrano pri kmetijskem ministrstvu živahno dela, da bi uredilo svoje nalogo glede preskrbe revnejših krajev z živimi zalogami. Tako je že odšlo v zetsko banovino 163 vagonov turčice za oskrbo siromašnega prebivalstva te banovine pod goji, ki veljajo tudi za druge kraje. Za drin-

„Rastlita in množita se!“

Glavni namen zakonskega življenja ni skupno gospodarstvo ali gospodinjstvo, glavni namen zakona je, da se človeški rod na zemlji množi, raste in ohrani. Bog skrbi za usvarjeni svet tako, da ga neprenehoma ohranja in vladja. V to skrb je pritegnil tudi človeka. Po božji naredbi človek ne sme stati ob strani in gledati in občudovati raznolikost božjega stvarstva, človek mora Bogu pomagati, da se življenje na svetu ohranja v nepretrgani lepoti. Toda le možu in ženi je govoril: »Rastlita in množita se!« Zato je vsadil v vrt zakonskega življenja tisto lepo rastlino duhovnega življenja, ki ji pravimo ljubezen. Mož ljubi ženo, žena ljubi moža, oba skupaj pa ljubita in živita za svoje otroke. Vem, da ste že nekaikrat opazovali, kako živali ljubijo svoje mladiče. Dokler so živčice majhne in nebolgijene, jih ljubijo in branjijo pred sovražniki, kmalu pa se ljubezen spremeni v sovražstvo in ne poznajo več svojih mladičev. Koldja klije in preganja svoje piščančke, za katere se je svoj čas zagnala v hišnega psa ali v mačka, zdaj jih pa sama sovraži in preganja. Kakšna je skrivnost človeške ljubezni? Ali ne ljubi mati svojega otroka do smrti in še čez grob? Ali ne ljubijo otroci svojih staršev tudi še dolgo po smrti? Vse to je potrebno in mora biti, če hočemo ohraniti zdravje in moč človeškega rodu na naši zemlji. Ali vam ni znano, da otroci in roditelji zunaj zakona, zlasti še očete, ne kažejo niti sence nad vse lepe in poštenovalne ljubezni. Ali ni vse to čudno, zelo čudno,

sko in vrbasko banovino je v načrtu dobava 665 vagonov turščice. To turščico že pošiljajo v manj rodovitne kraje teh banovin. Razdelitev in prodaja hrane na ozemlju vrbasko banovine vodi ravnateljstvo okrajnih pomožnih skladov v Sarajevu. Za dravsko banovino je določena dobava 200 vagonov pšenice. Razen tega bodo dobili tudi revnejši okraj hrvatske banovine potrebne količine žita.

d Za pol milijona koles je bilo ukradenih l. 1939. v Ljubljani.

d Potoval na račun ukradenih jurjev. Službujočemu orožniku se je zdel v brzovlaku, ki je vozil iz Zagreba proti Mariboru, sumljiv neki osemnajstletni fant. Ko je zahteval legitimacijo, je spoznal v njem brezposelnega fanta iz Litije, ki so ga že teden dni iskali s tiralicco, ker je odnesel trgovcu Cerarju pred božičnimi prazniki sedem tisočakov, ki bi jih moral izročiti na razne naslove v Ljubljani. Pri fantu so našli še nekaj nad 2000 din. Fant je najprej potoval v Zagreb, nato v Belgrad, odkoder se je vrnil v Kranj. Od tam se je peljal naravnost v Skopje, nato nazaj do Zagreba, kjer je prestopil v splitski brzovlak. Iz Splita se je peljal nazaj proti Mariboru, pa ga je med potjo na Zidanem mostu zalotil orožnik.

d Pri saprtju ali pri metajah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Prazne-Jesle vode«.

d Za dve kokoši dobil pet dni zapora. Vinko Weinberger, rojen v Zagorju ob Savi, brezposelni brivski pomočnik, je lani na Jesenicah vplnil v zaprti kurnik Andreja Globočnika ter odnesel domov 2 kokoši. Zaradi

teh kokoši je Vinko prišel pred tri ljubljanske sodnike. Vinko je sodnikom v bistvenem zagovoru dejal: »Sem kriv. Bil sem tisto noč tako vinjen, da sploh ne vem, kako sem prilezel v kurnik. Sele drugo jutro mi je žena povedala, da sta prišla v kurnik dve tuji kokoši, da sem jih jaz od neke prinesel.« Bil je obsojen na 300 din denarne kazni ali 5 dni zapora.

d Kmalu bi smrznil, Anton Judež, posestnik z Mlinš, je bil za pogrebom svojega prijatelja Jožeta Brinoveca z Gore pri Vačah, ki so ga pokopali na župnijskem pokopališču na Vačah. Po pogrebu je ostal do mraka v gostilni, nikar se je podal proti domu. Naporna pot navkreber čez Slemšek je Judeža silno utrudila. Sedel je v sneg in zaspal. Prav gotovo bi smrznil, če ne bi po naključju prišel mimo Albin Flaš, ki je bil namenjen na Vače. Ker Flaš ni mogel skilleiti Judeža, ki je bil že skoraj čisto mrzel, je hitel do sosedne hiše po pomoč. Prihitieli so s sanmi in ga hitro prepepljali na Vače, kjer so se dolgo časa trudili, da so ga spet oživili in spravili k zavesti.

d Da se ohrani domača narodna noša, je stalna gospodinjka šola v Božjakovini pri Križevcih izdala nov predpis za oblačenje obiskovalk. Ta gospodinjka šola, ki se začne vsako leto januarja meseca, je med drugim odredila, da morajo obiskovalke nositi narodno nošo svojega kraja ter ne smejo nositi čevljev z visokimi petami in svilenih nogavic. Ta predpis so tudi same obiskovalke šole sprejele z veseljem, saj so to večinoma dekleta iz vasi in mlajše vaške žene. Poleg tega se v tej šoli posveča posebna pozornost vezenju narodnih motivov in okrasov.

d V boju z ledenimi ploščami. Belgrajski ribič Karlo Janošič se je srečno vrnil v Belgrad, potem ko se je štiri dni in štiri noči v malem čolnu obupno boril z ledenimi ploščami, ki plavajo po Savi. Janošič se je pogodil da bo prepeljal ribe v vrednosti 12.000 dinarjev iz Meturja pri Bosanski Gradiški v Belgrad, čeprav se je zavedal nevarnosti, ki so bile združene s to vožnjo. Ker ribolov počiva morajo ribiči gledati, kako bodo prišli do kakšnega zaslužka, in se ne smejo preveč ozirati na nevarnosti in štrapače. Janošič se je tedaj vsedel v majhen, že precej slab čoln in je

Ban dr. Natlačen je govoril v deškem vzgojevališču

Deško vzgajališče na Selu v Ljubljani je imelo na praznik sv. Treh Kraljev božičnico. Prišel je tudi ban dr. Natlačen. V pozdravnem govoru je domači ravnatelj dr. Volčič poudaril veliko poštrevnost banke uprave za dobrodelne naprave. Zahvalil se je g. banu za ljubezen, katero pokaže ob vsaki priliki do tega zavoda, ki ga je poveril Salezijanski družbi, da upravlja in vzgaja nad 100 vzgoje potrebnih dečkov. Izrazil je željo, naj se razširijo zavodovi prostori, da bo mogoče ugostiti številnim prošnjam za sprejem in se bo število gojencev lahko pomnožilo na 300.

Trije najmanjši gojenci, oblečeni v slovensko narodno nošo, so nato deklamirali kratko pesnico. Veebinsko lepa je bila tudi druga deklamacija, s katero so nastopili večji dečki in zahvalili dobrotnike Deškega vzgajališča. Ob tej priliki moramo čestitati na lepih uspehih godbenih točk.

Pomemben je bil govor bana dr. Natlače-



nastopil svojo nevarno vožnjo. Noč in dan je trajal boj z ledenimi ploščami, polne štiri dni in štiri noči ni mogel zatisniti oči, ker se mu nikjer ni posrečilo, da bi dosegel breg. Sredi lednih plošč, ki so vsak trenutek grozile, da bodo razbile čoln. Pri vsem tem pa je bilo še tako mrzlo, da je ubogi ribič postajal kar trd. Pač je noč in dan gorelo v peči, ki jo je vzel s seboj na čoln, vendar je imel komaj časa, da si je nekoliko ogrel roke. Kljub vsem nevarnostim pa je Janošič s svojim tovorom srečno prispel v Belgrad, kjer so ga njegovi prijatelji srčno pozdravili.

d Zopet hripa. V Ljubljani pa tudi na deželi se je pojavila hripa ali španška bolezen, ki je posebno zadnja leta svetovne vojne zahtevala po vseh državah Srednje Evrope ogromne žrtve. Zadnji čas je mnogo oseb obbolelo za hripo težjega značaja in so jih prepepljali v splošno bolnišnico. Koliko je oseb bolnih za hripo, ni mogoče točno dognati, ker se mnogi zdravijo doma in brez zdravnika. Proti hripi nasvetujejo najrazličnejša zdravila. Dobro zdravilo je kuhana pesa kot salata pripravljena. Ta hladi in krepi človeka. So pa še druga zdravila in različni čaji, ki pomagajo človeka, da premaga to bolezen. Hripi, se ako ljudje ne pazijo, pridruži pljučnica.

IZ DOMACE POLITIKE

p Minister dr. Krek je podal v Zagrebu časnikarjem daljšo izjavo, kjer citamo tudi naslednje: Sedanji zagrebški kraljevski dnevi imajo pa po mojem pojmovanju še daljnji in širši pomen. Oni glasno govore, da je treba zdravo načelo politike narodnega sporazuma, ki je prineslo srečo hrvatskemu narodu, uporabiti in izvesti v vsaj državi, torej tudi za

na ob zaključku prireditve. Ko je gojencem razložil pomen praznika in božičnega obdarovanja, jim je naročal, naj hišni red natanko izpolnjujejo. Naj radi napravijo male žrtve, katere zahteva red, iz ljubezni do Boga in svoje lastne vzgoje. Nič ni težavnega onemu, ki hoče nekaj dobrega doseči. Gojenci so v zavodu zato, da bodo kdaj iz njih poštenih možje, ki bodo delali čast slovenskemu narodu. Naj se zavedajo, da so Slovenci in naj bodo ponosni na to. Naj čez dan pri delu in učenju radi ubogajo vzgojitelje in učitelje. Pokorščina je potrebna vsakomur. Mora biti nekdo, ki vodi in kateremu se morajo podložiti pokoravati, drugače ni reda. »Ako boste izvrševali te moje želje« — je zaključil — »boste pokazali, da ljubite slovensko domovino.«

Sledilo je obdarovanje gojencev. Vsak je dobil iz rok gospoda bana svoj zavoj s obleko, perilom, obuvalom ter s slaščicami.

srbski in slovenski narod. Mislim, da so te ogromne manifestacije ljudstva nazorno razblinile vse pomisleke in vse zapreke in protirazloge. Mislim, da ni nobene ovire več in da je prišel čas, ko je treba urediti poleg Hrvatske enakopravno Slovenijo in srbski del države in sploh vse kuje po narodovih željah. V bodočnosti, ki ni jasna, mora biti naša narodna družina vseh zadovoljna, sodelovanje Srbov, Hrvatov in Slovencev harmonično, državna skupnost pa urejena, da bi država v svojo odprano mejo lahko posvetila morebitnim bodočim nevarnostim.

p Novi volitvi red, ki ga je vlada že odobrila in bo najbrž kmalu uveljavljen, predvideva za volitve v državni zbor svobodno, splošno, enako, neposredno in tajno glasovanje.

p Zanimiva izjava ministra dr. Kreka. Belgrajska »Pravda« je za pravoslavni božič prinesla članek ministra dr. Kreka, ki med drugim veli: »Kakor smo Slovenci, Hrvati in Srbi po tolikih hudih zablodah in toliko stranpotih tik pred vojno napravili zrelostni izpit ter zdaj z največjim podvigom preurejamo svoj skupni dom — Jugoslavijo — da bi nam vsem v njej bilo čim bolj prijetno ter da bi bila mir in bratstvo prav tako vidna znaka naše skupnosti, kakor naš grb — tako tudi upamo, da bodo v vseh narodih Evrope po tej vojni ustvarjeni duševni pogoji, da bi mogli mi vsi skupaj napraviti še tisti višji zrelostni izpit za tisto obliko mednarodnega sodelovanja, ki bo za vsekdar izključilo nasilje in vojno kot sredstvo urejevanja mednarodnih odnosov.

p Voditelj demokratov Milan Grof zahteva v članku v belgrajski »Politiki« najprej ureditev države, potem šele volitve. Tudi nam se vidi, da bi bilo tako najbolj prav.

p Volili bomo 24 slovenskih poslancev. Na zadnji seji ministrskega sveta je bil sprejet novi volilni zakon ter država razdeljena na volilna okrožja. Teh okrožij je 57. Slovenija ima pa 6 okrožij. Pri razdelitvi Slovenije na volilna okrožja, je bila izvedena ta sprememba, da voli Maribor-mesto enega poslanca, ter da spada Maribor-desni breg k volilnemu okrožju Maribor, Maribor-levi breg pa k volilnemu okrožju Murska Sobota. Slovenija bo po novem volilnem zakonu imela 24 poslancev in sicer bodo izvoljeni: v I. volilnem

Zameti, burja, mraz

V vsej Jugoslaviji so bili te dni zameti in burja, ki je povzročila skoraj neodstranljive ovire železniškemu prometu. Mnogo vlakov je sneg zametil in spravil potnike v hudo stisko. Najhuje je v Južni Srbiji, kjer so mnogi kraji sploh odrezani od stalnega sveta. Ponekod celo grozi lakota, ker je dovoz živil zaradi hude burje sploh nemogoč. Največje težave so imele oblasti z reševanjem 300 potnikov iz vlaka, katerega je sneg zametil blizu Obiliča ob progi Kosovska Mitrovica—Skoplje. Vlak je običaj v snegu in vso noč so prebili potniki v vagonih, ki jih je stroj še kuril. Proti jutru pa je poslala železniška uprava dve lokomotivi na pomoč, toda ena lokomotiva je skočila s tira in se skotalila po snegu s proge, druga pa je prav tako običala v snegu. Zaradi tega so oblasti poslale vojske smučarje na pomoč, toda ti so se morali vrniti zaradi grozne burje. Takoj nato pa so poslali več železničarjev in orožnikov, ki so se z veliko vneto približali

mojingo z 92 eljirgi 9V

Sreča vas čaka!

Še vedno je čas, da si pridobite eno od

500 lepih nagrad

ki jih razpisuje »BOGOLJUB« za dosedanje in nove naročnike!

Ker se je oglasilo mnogo zastopnikov in naročnikov s prošnjo, naj bi se preložili zaključni datum nabiranja naročnikov,

zato prošnjam ustrezamo ter podaljšujemo datum

do katerega si vsak lahko pridobi pravico do zrebanja s tem, da plača naročnino za »Bogoljub« za celo leto direktno ali pa pri poverjeniku

nepreklicno do 30. januarja 1940.

Do tega dne morajo biti poslani vsi izkazi in denar upravi »Bogoljuba« v Ljubljani.

Zrebanje bo nepreklicno v sredo, dne 14. februarja 1940.

Nabiralci! Potrudite se!

Uprava »Bogoljuba«

okrožju — Ljubljana štirje, v II. volilnem okrožju Ljubljana-mesto dva, v III. volilnem okrožju Murska Sobota šest, v V. volilnem okrožju Celje pet in v VI. volilnem okrožju Novo mesto štirje. Število slovenskih poslancev se bo pa vsekakor še povečalo z morebitnimi poslanci na državni listi.

p Nekolike hitreje — želimo. O vprašanju nadaljnje ureditve naše države prinaša zanimivo vest list »Moravski glasnik« v Belgradu. List pravi, da po poizvedbah nekaterih pokrajinskih listov iz verodostojnih virov lahko napiše, da se bo v kratkem začelo z nadaljnjim preurejanjem naše države. Tako bi se poleg hrvatske ustanovili še dve banovini

namreč srbska in slovenska. Banovina Srbija bi imela šest županij s sedeži v Banjaluki, Sarajevu, Skoplju, Nišu, Novem Sadu in Cetinju. Področje Belgrada bi ostalo samostojna enota. List še pristavlja, da se bo v najkrajšem času videlo, če bo tako in kdaj se bo to izpeljalo.

NESREČE

n Kamniški vlak je do smrti povozil med postajama Jarše in Groblje tovarniškega predelavca Komarja iz Domžal.

n Ker je bila gosta megla. Ono nedeljo ob eni zjutraj se je na kolodvoru v Karlovcu pripetila neprijetna železniška nezgoda. Lokomotiva za premikanje je z nekaj vagoni vozila po vzporednem tiru, nato pa zavila na tiz, ki je določen za osebne vlake. V tem pa je privozil iz Zagreba osebni vlak. Ker je bila gosta megla, strojevodji obeh vlakov nista videla več kakor nekaj metrov pred seboj in tako je nezbežno prišlo do trka. Pri trku je bila lokomotiva za premikanje vržena s tira in pri tem precej razbita. Poškodovana je tudi lokomotiva osebnega vlaka. Razen tega se je pri trku zdrobilo pet vagonov osebnega in premikalnega vlaka. Hujše je bil poškodovan kurjač premikalne lokomotive, ki še zmerom leži brez zavesti v bolnišnici. Lažje, pa sta bila ranjena oba strojevodja. Od potnikov ni bil nihče poškodovan. Takoj po trku so pričeli čistiti progo ruševin, tako da je osebni vlak po triurnem odmoru nadaljeval svojo pot proti Sušaku.

n 200 juter plodne zemlje je šlo pod vodo. Iz Medmura poročajo, da sta Drava in Mura ob priilki zadnjih povodnih odnesli okrog 200 juter plodne zemlje in s tem spravili več kmečkih družin na beraško palico. Nujno je

Koroški Slovenci se gibljejo

»Koroški Slovenec«, glasilo koroških Slovencev, objavlja obširno poročilo o sijajno uspelim obnem zboru Slovenske prosvetne zveze v Celovcu. List piše o tej kulturni prireditvi koroških Slovencev med drugim naslednje:

Odgovor na vabila, ki jih je Prosvetna zveza razposlala, je bil nepričakovan. Zastopani so bili tako rekoč vsi kraji, koder prebivajo Slovenci. Prišlo je predvsem mnogo mladine, deklet in fantov, nad 200 po številu. Starejši slovenski kulturni delavci so bili vedelo presenečeni nad toliko kulturno zavestjo mlajšega slovenskega rodu.

Občni zbor so začeli s pesmijo »Slovenec«, nakar je bil poslan na naslov notranjega ministra dr. Frčka naslednji brajovski pozdrav: »Slovenska narodna družina na Koroškem pošilja ob priliki letnega občnega zbora Slovenske prosvetne zveze g. notranjemu ministru pozdrave, ki jim pridružuje prošnjo, naj g. notranji minister slovenski narodni sku-

pini zajamčil svobodo kulturnega delovanja.«

Nato je sledilo dvojje zanimivih predavanj, ki so bila namenjena za voditeljski tečaj, v katerem voditelji podeželskih prosvetnih društev dobivajo navodila za nadaljnje delo.

Po predavanjih je sledila razprava, ki je bila zelo živahna in je dala mnogo zanimivih pobud za procvit slovenskega kulturnega življenja.

Na koncu razprave je spregovoril tudi med šolskim letom službeno odsotni predsednik Slovenske prosvetne zveze profesor dr. Jožko Tischler, ki postuja na Predarškem. Zborovalci so ga viharno pozdravili in njegovo bodrilno besedo sbrali globoko v srcih.

Občni zbor je zaključila pesem »Nimav črkez izaro«. Udeleženci so od te krasne prireditve odnesli globoke vtise in mnogo praktičnih naukov za uspešno delovanje za procvit slovenske samobitne kulture na več kot tisoč let atari slovenski zemlji.

jenega sina. Pri Medvedškovih so rabili voščilo za čiščenje parketnih tal. Voščilo je zmrazilo, zato so položili škatlico z voščilom na vroč štedilnik, da bi se odtalilo. Gorljive snov škatlici pa so se vnele in ko je gospodinja hotela potegniti škatlico s štedilnika, je ta eksplodirala s tako močjo, da so popokale vse šipe na oknih v kuhinji in tudi v sobi služkinje. Pri tem se je voščilo razlilo po tleh in v kuhinji je nastal ogenj, ki se je hitro širil in zajel tudi gospo Tatjano, da je dobila hude opekline na obeh rokah in nogah ter po obrazu. S telesa si je strgala že gorečo obleko in se rešila. Klicanje na pomoč je prišlo delavec Golež, usluž. pri tvrdki Strupi v Celju; pritekel je v kuhinjo in rešil sina, katerega je zavil v svojo suknjo. Ogenj je zajel domačega psa, da je zgorel in poginil. Požar so kmalu omejili, gospodinja pa prepeljali v celjsko bolnišnico.

d) Ke se prašiča klali. Te dni je gorelo na Ojstrici v hiši tovarnarja Viktorja Golla, v kateri je stanoval najemnik Valentin Vajntaler. Zgorela je hiša s hlevom ter ima lastnik 24.000 din, najemnik pa 12.000 din škode. Imeli so furež ter so ženske topile svinjsko maslo, pa so menda tako kurile, da se je dimnik preveč razgrel. Režili so samo živino, vse drugo pa so uničili plameni.

d) Dvojna nesreča je zadela 30-letnega Karla Bukovnika iz Oplotnice pri Celju. Pri smučanju se je težko poškodoval. Ko so ga hoteli peljati z vozom v bolnišnico, so se konji splašali in zdivžali. Pri tem je Bukovnik padel pod voz, kolesa so šla čezenj in mu prižadejala težke poškodbe po telesu. Bukovnika so pripeljali v celjsko bolnišnico.

d) Avto na cesti sgorel. Na banovinski cesti v Hermancih se je vnel osební avto znamke »Fiat« posestnika in šoferja Marije Curina od Sv. Bolfenka na Kogu. Avto je sgorel ter znaša škoda 12.000 din.

d) Pri smučanju se si zlomili: nogo nad kolenom 7-letni A. Grobelnik iz Sv. Kungunde pri Veliki Pirci, roko v ramenu 13-letni Fr. Razdevšek iz Ponikve, roko v ra-

menu 10-letni sin upokojenega mornariškega tehničnega poročnika Dušan Pož iz Gorinja pri Šmartnem ob Paki.

d) Smrt žel. premikača pod kolesi lokomotive. Žal moramo zopet poročati o hudi nesreči, ki je zahtevala življenje 43-letnega premikača Franca Lorberja iz St. Ilja pri Mariboru. Lorber je bil uslužben na mariborskem glavnem kolodvoru in je opravljal službo ono dopoldne. Pri premikanju tovarnih vagonov mu je ob tovarni Mirim najprej spodrenilo in je padel pod lokomotivo, ki ga je strahovito razmesarila.

d) 28 m globoke je sdrknil preke cestne škarpne na poledeneli cesti v Ločbergu pri Vitanju neki tovarni avtomobil. Med drčanjem se je avtomobil trikrat prekučnil. Šoferju se ni zgodilo ničesar, avtomobil pa je precej razbit.

d) Nesrečarstvo posledje je iz neznanega vzroka pogorelo vdovi, posestnici Sečko v Gorici pri Puconcih v Prekmurju. Prišlo je goreti zvečer v šupi, ki je bila napolnjena s senom. Ogenj se je razširil tudi na svinjak poleg šupe, vendar se je domačim posrečilo, da so rešili svinje.

NOVI GROBOVI

m Umrli so: v Šoštanju odvetnik dr. Fran Mayer, na Vrhniki nadsvetnikova vdova Marija Pleško, v Planini pri Rakeku kovač Anton Rovar, v Vajnu pri Jarečini kaplan g. Anton Špar, v Celju Zofka Benarč roj. Senica, v Litiji Marija Vertačnik, v Vincah pri Soderštel posestnik Ivan Lubin, v Župniji Mekice posestnik Franc Pančur z Zduše, pri Sv. Tomažu nad Ormožem posestnik Matija Munda, oče g. prošta v Dravogradu, v Celju Herber Šahager, v Ljubcu pri Idriji Kajetan pl. Premsterstein, v Domžalah mati okr. živnozdavnika v Ljubljani Elizabeta Kovač, na Brodu pri St. Vidu nad Ljubljano bivši trgovec Alojzij Perše, v Pruji vdova po odvetniku Josipina Brumen, pri Dey. Marija v Polju vdova uradnika in posestnika Marija Lešnjak. — V Ljubljani so odšli v večnost: 89 letna Frančiška Ivančič roj. Sirk, Milica Pavlič roj. Felgel, Marija Dermota roj. Milavec, profesor v pokoji Viktor Jaklič, Nani Weber roj. Andrejčič, Alojzija Trink, Alhina Pritekelj, Josip Rebolj, predsednik dež. sodišča v pok. dr. Anton Papež, učiteljica v pok. Marija Mlakar, bivši želez. uradnik Zvonimir Masle, Otilija Janovskij, nameščenev papirnice »Vevče« Peter Slapar, Rozalija Sulič roj. Kogoj in uradnik drž. železnice v pok. Josip Križ. Naj počivajo v miru!

Na krivi poti

Pokriva zemljo težka, temna noč.
Nebo zakrito z gostimi oblaki. —
Popotnik, kam te vodijo koraki,
kam pelje tebe greha skrivna moč?

Res, dalje sežeš, kot ti zro oči.
In ti korakaš po neznaní poti,
zverinam divjim ti hitiš naproti,
prepadoz groznih nate sto preži.

Za hip samo postoj, povej kam greš?
Nikar ne hodi dalje v temo, v blato.
Srce je revno, prej tabo bogato.
Kako nesrečen si, če sam ne veš.

O, skleni roke zopet kot nekdanj
in molči, da srce, ki je kot kamen
razsvetli in ogreje vere plamen. —
Spet v veri našel boš mladostni raj.

„Jugoslovanska zvezna država“?

Crnogorski tečnik »Zeta« je prinesel članek beograjskega vsučiliškega profesorja dr. Živojina Perića pod naslovom »Jugoslovanska zveza držav«, kjer pravi: »Ni mogoče pravično in zadovoljivo napraviti zvezno državo na narodnostni podlagi v narodnostno različni deželi, kjer prostorne meje posameznih narodov niso potegnjene tako jasno, kakor bi bilo treba. To pa je primer z našo državo.« Zato se dr. Perić poteguje, da bi pri preureditvi države ne bil merodajen le narodni, marveč tudi zgodovinski ozir. Zato se mu zdi v redu, če k banovini Hrvatske pripade poleg nekdanje Hrvatske še Dalmacija, ker bi bila s tem popravljena krivica iz avstro-ogrške naredbe iz leta 1867. Potem se dr. Perić strinja s predlogom muslimanskega voditelja dr. Kulenovića, naj bi Bosna in Hercegovina postali ena banovina. Poleg teh dveh naj bi bila še bano-

vina Slovenija, Srbija in posebej še Črna gora. Kar pa se tiče Vojvodine, predlaga dr. Perić, naj bi dobila v okviru srbske banovine posebno avtonomijo.

Dr. Perić se ne strinja s tistimi, ki hočejo, naj bi se iz dežel vzhodno od Hrvatske banovine naredila ena sama srbska banovina, češ da bi bil s tem uresničen načrt Vele-Srbov. Nato pa pravi: »Veliko-Srbi naj se ne boje za usodo srbskega naroda v federativni Jugoslaviji, niti ne v avtonomni Bosni. Enaki drugim narodom v Jugoslaviji bodo brez dvoma mogli ohraniti svojo narodno samobitnost, če bodo imeli dovolj sile in notranje vrednosti. V narodnostno različni državi zahteva zase naroblast le tisti narod, ki ne zaupa v svojo duhovno moč ter se ne čuti dovolj močan, da bi se vzdržal brez sile.«

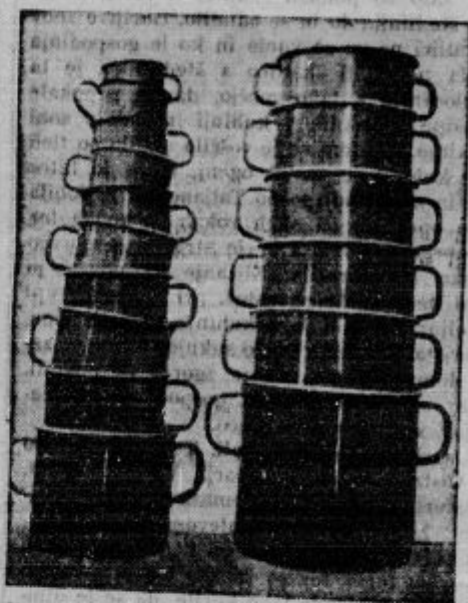
VINA dolenski, štajerski in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI** v Ljubljani.

Ne zametujte sreče, ki Vas čaka!

Samo še nekaj tednov imate časa, da si pridobite pravico do ene od

700 bogatih nagrad

če postanete ali ostanete naročnik „DOMOLJUBA“
Prvi dve nagradi sta v gotovini, vsaka po Din 5000:-



Razne čevlje bo dobavila trgovina s čevlji **MALČI KOŠNIK, Cerknica**
Razno posodo bo pa dobavila tverka **STUPICA FRANC, Gosposvetska c. 1**
in pa **SUŠNIK A.,** trgovec, **Zaloška c. 22 v Ljubljani**

Žrebanje bo 15. februarja t. l.

Pravico do žrebanja bo imel vsakdo, ki bo plačal naročnino za celo leto do 31. januarja 1940

Požarna podpora 1000 dinarjev

Ne odlašajte, ampak postanite takoj naročnik „Domoljuba“

Sestanek dveh zunanjih ministrov

Na politično-diplomatičnem polju stoji v ospredju nenadni sestanek italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana z madžarskim zunanjim ministrom grofom Csakyjem v Benetkah. Sestanek je povzročil veliko razgibanost po vseh evropskih državah. Najbrž tudi zaradi tega, ker še vedno ni jasno, o čem sta se državnik razgovarjala in kaj sta sklenila. Na splošno so dejali, da sta se menila o sovjetski nevarnosti in da je Italija Madžarom obljubila vojaško pomoč, pač pa je od njih želela dobiti obljubo, da se bodo z Romunijo mirno poravnali, češ, spricho sovjetske nevarnosti morajo na Balkanu izginiti vsi medasebojni prepiri. Ker je vsebina razgovorov in sklepov ostala tajna, je razumljivo, da je tem več različnega govoričenja okrog tega sestanka. Sodeč po odmevih inozemskih listov, ga ne presoja po povod enako in z enakim navdušenjem. Fran-

cozi so ga bili zelo veseli. Angleži hladno trdijo, da so vmes čisto drugi politični načrti, ki imajo malo opraviti z idejno borbo proti komunizmu. Nemški listi so zadevo le malo omenjali, kakor da bi bili že vse v naprej vedeli in se jih ne tiče.

Po Balkanu samem pa je zavladala velika razgibanost med posameznimi prestolnicami. Balkanske države se bodo zbrale v Belgradu dne 2. februarja na posebni balkanski konferenci in bodo položaj presoiali z vseh strani. Kajti Italija bi ne mogla Madžarom vojaško pomagati, dokler ni zmenjena tudi z Jugoslavijo, ki leži vmes med Madžarsko in Italijo. Da bi pa Nemčija dovolila Italijanom, da bi čez njeno ozemlje pošiljali vojaško pomoč Madžarom proti Sovjetom, v današnjih razmerah spricho sodelovanja Nemčije in Sovjetije ni verjetno. Nadaljni razvoji bodo zanimivi.

ITALIJA

Če v Rimu zapade sneg. Zadnje dni je v Rimu snežilo in Rim je bil ves spremenjen. Nič manj ko 22 let niso Rimljani videli snega na hišah, cestah in trgih. Ponekod je bil sneg debel četrt metra do 30 cm. Ker mestna uprava seveda ni pripravljena na take pojave, je trajalo tja do poldneva, preden so se skupine kidalcev snega — 4000 mož — odpravile na delo in so začele kидati sneg. Med tem je bil seveda ves promet ustavljen, kar je zlasti razveselilo mladino, ki je uprizarjala po cestah prave pravcate bitke s kepanjem. Tu in tam si mogel opaziti tudi podjetne ljudi, ki so se v »dresu dilca« odpravili na sedem gričkov Rima in na obronke zgornje-laskih hribov, da so se smučali. Celo na Trgu sv. Petra si videl skupine smučarjev. Opol-dne je sonce pomagalo spravljati sneg v kraj, vendar njegova toplota je ni zadoščala za očiščenje vsega mesta. Tako je nudilo večno mesto v svoji sončni svetlobi še v popoldan-skih urah prav čaroben pogled.

Nove poostreitev odredb proti navijanju cen in draginji pripravljajo v Italiji, ker je bilo nadzorstvo že dozdaj vzorno urejeno. Ustanovili so poseben ministrski odbor, ki bo izdelal vsa potrebna določila. Med kaznimi bo za oderuho in navijalce cen določena naj-brž tudi internacija.

NEMČIJA

Vojška stane denar. Reuter. »Politikenc« javlja iz Berlina, da je bilo imenovanje maršala Göringa na čelo vsega nemškega gospodarstva potrebno, ker potrebuje Nemčija denarja za nadaljevanje vojne. V zadnji svetovni vojni je porabila povprečno 30 milijard na leto, medtem ko potrebuje v sedanji vojni povprečno 50 milijard na leto. (750 milijard din.) Samo enotno vodstvo vsega gospodarstva za časa vojne je v stanju priskrbeti vladi potrebni denar za uspešno nadaljevanje vojne. Do sedaj so carine vrgle 28 milijard na leto, toda odkar je Nemčija blokirana, se je ta postavka znižala in jo je treba nadomestiti s drugimi sredstvi. Po trebo bo treba kriti s takimi in davki. — Maršal Göring pripravlja kot vrhovni voditelj nemškega vojnega gospodarstva celo vrsto novih ukrepov. Omejiteli bodo število trgo-

vin na drobno, zasegli gotovino zaprtih trgovin v bankah, omejili izplačila bank, pomnožili število ljudskih kuhinj, da omeje preveliko uporabo živil, popisali vso obleko in obutev pri civilnem prebivalstvu ter zaplenili vse, kar bodo ljudje imeli obleke čez določeno mero. Izvedli bodo tudi čiščenje v vodstvu stranke in državne uprave.

AMERIKA

Več tisoč živine je pobesnelo. Te dni se je pripetila nesreča, ki je sorazmerno pogosta na prostranih argentinskih kmetijah, kakršne pa v takšem obsegu vendarle ne pomnijo že celih 30 let. Na nekem veleposestvu blizu Buenos Airesa je več tisoč glav goveje živine prevzel strah in je podrla ograjo in v divjem diru planila ven, podirajoč in pobijajoč vse, kar ji je prišlo na pot. Pri obupnem poskusu, da bi živali ustavili, je našlo smrt 12 ljudi, osem jih je pa nevarno ranjenih. Škoda je seveda velikanska.

ANGLIJA

Te in ono. Za 187.000 ton novih ladij za prevoz petroleja je Anglija na novo izdelala od začetka sedanje vojne, to je trikrat toliko, kakor pa jih je bilo takas potopljenih. Vsega skupaj ima Anglija 30% več teh ladij kakor jih je imela v začetku vojne. — Od 1. septembra do 30. decembra lani so Angleži potopili šest nemških ladij, ki so imele skupaj nad 19.000 ton. 19 parnikov s 121.000 to-

nami so posadke potopila same, 21 nemških ladij s 97.000 tonami pa je bilo ujetih. Skupne izgube znašajo torej po angleških poročilih nad 237.000 ton. Nemci priznavajo samo okoli 40.000 ton. — Angleška vojna mornarica je od začetka vojne do zdaj zaplenila 544 tisoč ton blaga, namenjenega Nemčiji.

DROBNE NOVICE

Poleg potresa je obiskala nesrečno Turčijo sedaj še huda povodenj; več tisoč ubitih.

V treh tednih se unižili Finci tri celotne sovjetske divizije.

Pešar je uničil eno največjih švicarskih tovarn za ure.

90.000 švedskih delavcev je darovalo za Finsko 14 milij. din.

4 milij. dolarjev potrebuje kanadska vlada za nakup potrebnega vojnega materiala.

Odstopil je angleški vojni minister Horv Belisha; njegov naslednik je lord Stanley.

Pol mil. dolarjev je že poslala na Finsko ameriška podporna akcija.

40 stopinj mraza imajo te dni na Leton-skem; zaprti so seveda vse šole.

Zaradi vojne so letos v Nemčiji prepovedane vse pustne prireditve.

5 milij. dolarjev so zbrali v dveh tednih Švicarji za Finsko.

Vse brezposelne je poklicala pod orožje belgijska vlada; enako število družinskih očetov pa odpustila iz vojaške službe.

Sedem tisoč ljudi je zgubilo streho zaradi silovitih poplav ob reki Tajo na Portugalskem.

Sedanji mir na zapadnem bojišču je za-tišje pred viharjem, je rekel angleški minist-ster Anderson.

Hude gonje proti Turčiji so začele nemške radijske postaje.

Novo leto bo usodno v zgodovini sveta, je izjavil te dni angleški ministrski predsed-nik Chamberlain.

Gospodarski plen, ki ga je dobila Nemečija na Poljskem, vsebuje tudi 1700 tekstilnih tovarn.

Anglija hoče nakupiti v Ameriki 200 trgovskih ladij raznega obsega.

47-letnico rojstva je praznoval te dni rom-ski gospodarski samoderžec maršal Göring.

V Ameriki se deslejš zbrali za Fince 850 milijonov, na Norveškem pa 50 milijonov din.

Pri potresu v Turčiji je bilo, kakor urad-no poročajo, 30.000 hiš porušenih, 25.000 ljudi ubitih, 80.000 pa ranjenih.

30 stopinj vročine imajo sedaj v ameri-ški državi Argentini.

Šele jeseni 1940 bo Nemčija izgubila pre-moč v zraku, trdi ameriški strokovnjak ma-jor Eliot.

S hudimi napadi na Italijo sta začela te dni sovjetski tisk in radio.

Za 120.000.000 dolarjev kožuhovine so kupile Združene države v Sovjetski Rusiji.

Demonstracije zaradi pomanjkanja kru-ha so bile te dni v prestolnici boljševiškega »raja« — v Moskvi.

50.000 vreč kave bo darovala Fincem zveza trgovcev s kavo v brazilskem mestu San Paulo.

Šilna vročina vlada v Južni Ameriki. V senci je 38 stopinj. Ljudje umirajo zaradi vročine.

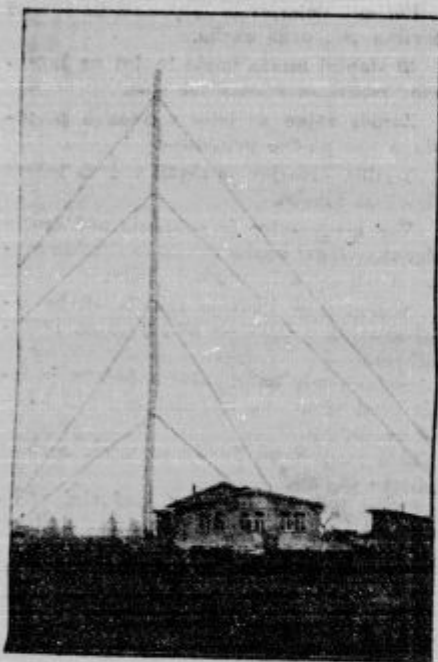
Slovenski dom

Jb nas ceneni popoldnevnik, ki ga svojim čitateljem toplo priporoča-mo, izbaja vsak delavnik ob 12 in stane mesečno samo 13 dinarjev. Za onega, ki si ne more nanociti »SLO-VENCA« Jb »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUB-LJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILK LISTA NA OGLED.

Pogrebni sprevod ribniškega dekana Antona Skubica



Škof dr. Gregorij Rozman, asistenci in krsta z blagopokojnim gospodom dekanom. Člani fantovskega odseka, članice dekliškega krožka in ostali pogrebci v sprevodu.



Radijska postaja v Domžalah, Poslopje z anteno



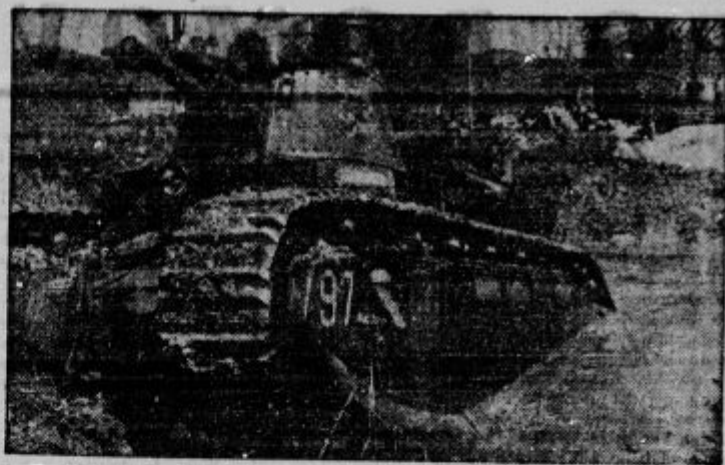
Nadškof dr. Stepinac pozdravlja pred cerkvijo sv. Marka kneza-naměstnika Pavla in kneginjo Olgo



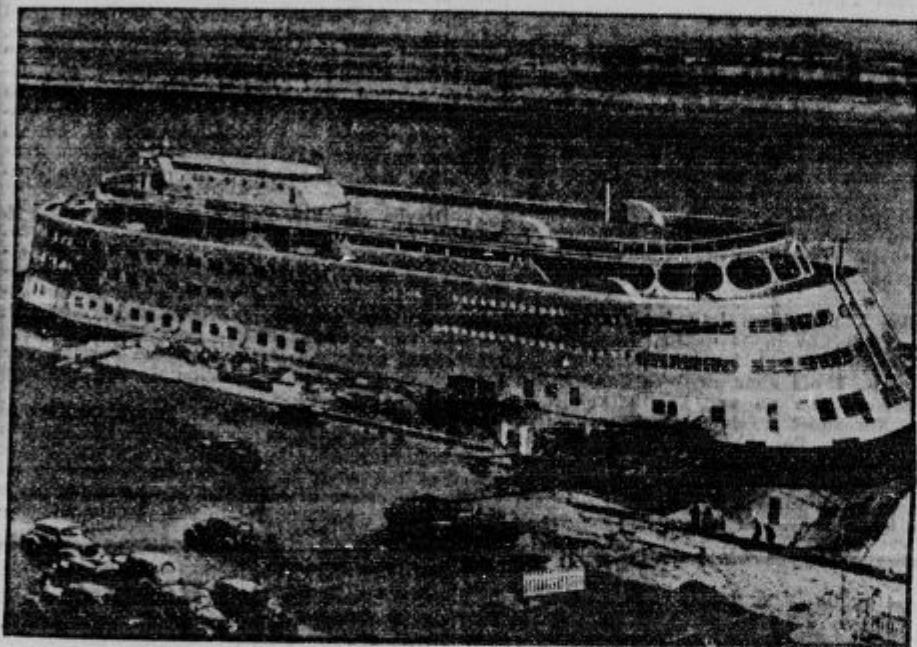
Knez Pavle in kneginja Olga se peljeta v slavnostni kočiji po zagrebških ulicah proti banški palači



Franciškan dr. Gvido Rant šestdesetletnik



S francosko-nemške meje: Angleški vojak si z »ognjem« francoskega vojaka prižiga cigareto. — Težki francoski tank lomasti ni



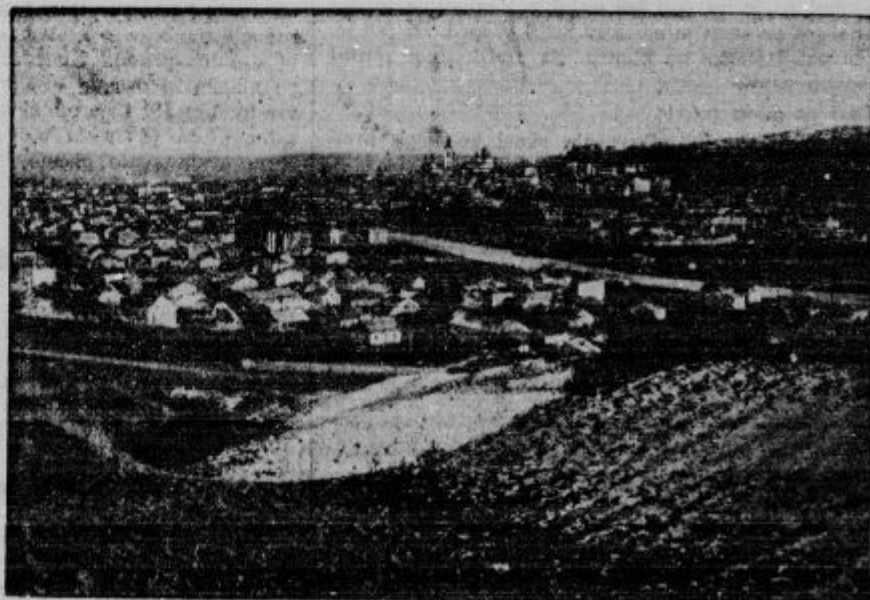
Američani so zgradili posebno ladjo za prevažanje izletnikov po reki Mississippi. Ladja ima pet nadstropij in je dolga 120 metrov.



Francoski general pripenja zaslužni vojni križec na prsi pehotnega seržanta.



Ogrski zunanji minister grof Csaky (levo) in italijanski zunanji minister grof Ciano (desno) sta se nedavno razgovarjala v Benetkah o važnih političnih vprašanjih



Přemisl je žarišče trgovskega prometa med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo. Přemisl spada s leve polovice k Nemčiji, s desno pa k Rusiji

polno dela. Zlasti poročilo blagajnika, ki je med drugim blagajniškim poročilom poročal, da je vsota, ki jo mora upravni odbor Proev. društva vsako leto kriti za odplačevanje Ljudskega doma, v znesku 55.000 din, je plačana, kar so zborovalci navdušeno pozdravili. V preteklem letu je društveni odbor tudi dokončno uredil letno telovadnico. Na tem telovadniku so nasadili več piramidastih topolov, ki bodo to edinstveno zasavsko telovadnico še oplebali. Is poročil društvenih odsekov: pevski, godbeni in dram: je bil slednji najbolj delaven, saj nam je dal v sezoni 1938-1939 dvanajst krasno uspešnih predstav. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen stari odbor, le za podpredsednika je bil na novo izvoljen Andrej Gorenc, posestnik in čevljarški mojster iz Grbina pri Litiji. Članstvo se je obnega, zbora udeležilo polnoštevilno. — Na novega leta dan se je v Mariboru poročil sin litijskega lekarnarja ph. mr. Brili Božidar s ph. mr. Anico Hasenčrli iz Maribora. Iskreno čestitamo! — V noči od srede na četrtek se je pri padcu iz stopnic, ki vodijo na seničke, težko poškodoval Koprivnikar Pavle, po domače Kamničarjev, ki je že nekaj mesecev služil za hlepec pri Antonu Lindnerju, posca. in mesarju v Litiji. Dne 4. jan. so ga s rešilnim avtom prepeljali v ljubljansko bolnišnico. — Nakladno smo izvedeli, da je Pavle že med prevozom umrl! Pokoj njegovi duši. Teško prizadetim sorodnikom pa naše sočaje! — Dne 29. decembra je umrla v Gradcu pri Litiji Marija Bokal, vdova po upokojenem železničarju. Pokojnica je bila stara 71 let. Naj v miru počiva! Sorodnikom naše sočaje! — Prosvetno društvo v Litiji je uprizorilo 6. januarja in v nedeljo, 7. januarja v dvorani Ljudskega doma v Litiji krasno božično igro v dveh dejanjih »Zimaga ljubeznice«.

Boštanj ob Savi. Naši predniki so se radi zbirali ob dolgih zimskih večerih na preji, kjer so stari očale pripovedovali mogoče in nemogoče storijske. Kot dobri kristjani niso pozabili na sveti rožni venec, ki so ga molili v vsaki družini, ali pa večkrat tudi na takih večernih sestankih. Radi so zapeli kako pobožno, pa tudi veselih in okroglih se niso branili. Zimski večeri so tudi danes prav tako dolgi, kot so bili nekdanj. Toda današnji človek — tudi kmečki — si preganja dolgotrajan branjem koristnih in žal večkrat tudi nekoristnih in celo škodljivih knjig. Na katere večerne sestanke še hodijo k večjem lantje v svoj društveni dom, ali če tega nimajo ali vanj ne marajo, v vaško gostilno. Vedno redkeje so tudi družine,

Za živnozdravniške pomočnike

(Iz živnozdravniških krogov.)

Pod tem naslovom je bil priobčen v »Domoljub« članek, v katerem skuša pisec utemeljiti potrebo živnozdravniških pomočnikov na način, ki ne odgovarja stvarnemu stanju. Po zgledu drugih pomočnikov heče imeli tudi živnozdravniške pomočnike, saj živnozdravstvo ni taka skrivnost. Živnozdravstvo res ni nikakršna skrivnost, ampak znanost, katere se ljudje uče pel let in še več, kar pa še vedno ne naredi vsakogar za 100% strokovnjaka. Zato je razumljivo, da se ne more niti najnadarnejši človek v enem samem kratkem tečaju usposobiti za izvrševanje mnogovrstno živnozdravniške prakse.

Živnozdravniki v Sloveniji nimajo prav nič proti tej stvari, ki bi jih organizirala banaska uprava pod strokovnim vodstvom za kmečke poseznike in njih sinove. V teh težjih naj bi se poučevala prva pomoč pri nezgodah in porodih ter splošna higijena domačih živali. To se pa še zdaleka ne pravi, da bi se absolventi teh tečajev lahko izdajali za živnozdravnike in mogli samostojno vršiti živnozdravniško prakso kakor to nekateri poskušajo.

Zadeva s cepljenjem svinj je čisto drugačna, kakor slika članek. Kjerkoli so se lastniki svinj pravočasno prijavili, povsod je bilo objavljeno cepljenje, saj je danes v Sloveniji približno sto živnozdravnikov, ki lahko pocepijo vse svinje, kar jih premore naša banovina in sicer že v času sezone. Stvarno se zaščitno cepi pri nas blizu 80% vseh svinj s najboljšimi uspehom po zelo nizki ceni. Cepljenje smejo obavljati samo diplomirani živnozdravniki, kar vsebujejo nekatera cepiva žive kužne klice, s katerimi morejo po zakonu o zatiranju živalskih kužnih bolezni upravljati le strokovnjaki. Ta odredba je enaka v vseh državah.

Da včasih poginejo svinje na rdečici, so navadno krivi lastniki sami, ker ne dajo svinj pravočasno cepiti. Koristi kmečkega stanu zahtevajo, da se končno uredi vprašanje živnozdravniške prakse in da se uredi v vseh večjih kraljih veterinarske ambulante, kjer se bodo za majhen denar vršili pregledi in zdravljenje živali.

kjer bi se ob zimskih večerih redno molil sveti rožni venec. Zato pa ni čudno, da med nami vedno bolj gineva stara, globoka in živa vera. Ljudje so v prejšnjih časih znali krščanski nauk, čeprav

niso znali čitati. Danes znajo čitati vsi, a krščanskega nauka ne znajo nekateri nič. Najbrž v naši fari ni nobenega, ki bi bil »nepismen«, a jih je precej, ki delajo kot bi nikdar katekizma v rokah ne imeli. Že kakih deset let imamo v župniji kotliške modernega vražarstva, ki je gršilo k nam iz Hrastnika in Trbovelj. Lansko leto ob duhovnih vajah so bili razkrinkani in posuđeni, da je spiritalizm, t. j. klicanje duhov, četudi se vrši med »molitvijo« in pod pretezo, da žani s molitvijo rešujejo duše iz vic, prepovedano in greh proti prvi zapovedi božji. Kljub temu se zdaj ob zimskih večerih še vedno zbirajo in pravijo, da je kar naenkrat ura polnoči. Čas je že, da s tem praznovanjem obračunamo in ga iztrebimo, ker po nepotrebnem bega ljudi in postavlja v nevarnost mnogo duš. Naj poseže vmes politična oblast in stopi na prste listij, ki vso stvar vodijo, da jih bo minulo veselje varati praznovorne ljudi. Potrebno pa bo tudi, da cerkvena oblast zadevo preišče, nevedne pouči, trdovratne in nepobojljive pa kaznuje. Vsem, ki jim je »pobožna epiritistična družba« zmešala možgane in srce, svetujemo, naj vzamejo v roke katekizem in vneto predelujejo na svojih večerjih ali popoldanskih sestankih. Če kaj ne razumejo, naj povabijo g. župnika ali kaplana, ki se na vereke stvari tudi zastopita in najbrž bolj kot njihov »vodja spiritalizma«. Vsem pa priporočamo, da se držimo lepših starodavnih družinskih navad. Kako lepo bi bilo, če bi se družina zvečer po molitvi rožnega venca, zbrala okrog tople peči in poslušala branje kake lepe in koristne knjige! Večer bi bil kar prekratk in nikomur bi ne bilo treba iskati nadomestila v praznovanju.

Boštanj ob Savi. V Društvenem domu bo v nedeljo, 21. januarja po večernih pustna prireditve. Na sporedu so: burka »Kisle gobec«, vesela in resna igra »Tri sestre se močijo«, petje in godba. Prijatelje pošilne in vesele zabave vlijudno vabimo.

Dobrajš. Ko je delo na polju v glavnem končano, se je zopet začelo delo v naših družinah. PO je imel letos zaradi orožnih vaj bolj pozno svoj občni zbor, zato so si pa fante bolj premislili, kako pričeti, da bo v bodočem letu več uspeha. Postavili so si novega predsednika, mladega in delavnega fanta Zukovca. Pristopilo je k odseku zopet nekaj novih članov. — DK, ki ga vodi gđ. Lobelova, ima tudi svoje redne sestanke. — Kraljeva kmečka zveza je tudi poživila svoje delo. Letos se namerava ustanoviti mladinska kmečka

je potrebno, da tudi pozimi živimo pametno. Veselimo se tedaj bele odeje, ki nam jo je po tolikim čakanju zima pripravila tako zadostno! Dajmo mladini, naj se po milih volji izživi v snegu, naj se kepa, postavlja enciže, senika, drea in smuča. A tudi sami si privoščimo čim izdatnejše osvežujoči in pomlajajoči zimski športi!

Kanji, podgana in goleb nimajo žolčnega mehurja, a tudi človek lahko živi brez njega, kakor so ugotovili po operativni odstranitvi tega organa.

Dr. Hoff priporoča na podlagi poskusov s živalmi, naj bi ljudje ne kadili v razburjenem stanju, saj ne dosti, kajti razburjenje in učinki nikotina se medsebojno jačijo in zastrupitev z nikotinom je v teh primerih posebno lahka.

Pe ovinkih. A: Prijatelj, prednje kolo pri tvojem avtu je razrezano. — B: »Seveda, ker sem vozil čez steklenico.« — A: »Pa je nial zapaziti?« — B: »Kako, če jo je mož imel v — šepu.«

ožgane cvetove. Zapodil je ovco nazaj, plašno se ozrl, ali ga je Vidmar videl in spet stisnil pesti.

Na koncu njive z deteljo je v bregu stala mogočna Vidmarjeva črnica. Njej se ni poznala suša kot drugim rastlinam. V košati krošnji so se črnili in svetlomastno blesteli šopi zrelih črnice. Ščinkovci so se spreletavali v vejah in nekje v vrhu se je pačila in vreščala šoja. Rado vedno je Lende gledal za njenim glasom. Sojinih pisanih peres si je zelo želel. Ko mu je pogled obvisel na češnji, ga je stresla neznana groza. Nikoli ni mogel mimo tega mogočnega drevesa, ne da bi občutil nekega podzavestnega strahu, ki ga je vsega pretresel. Obrisi te črnice je zadeval v njegovi duši v temen svet ter se sproščal v nerazumljivo govorico. Vedno in vedno se je svetlikalo kakor bliskovica v njem. Odsev na nekaj, kar je bilo zagorelo v tako silni svetlobi, da mu je oslepilo notranji vid. Kaj je za tisto silno svetlobo? Kaj je v tistem temnem svetu, ki mu ne pozna govorice? Njegova plaha misel je podzavestno plavala za tisto bleščavo, prisluškovala glasovno ter zbirala razbite drobce daljnih dogodkov.

Na klancu je pastirja dohitel Bevk. Nesel je palico v roki ter knepko pljuval rjavo slino predse.

»Poslušaj, Lende!« je pokazal na češnjo. »Ali rad ješ češnje?«

»Rad!« je prikimal Lende.

»Tudi tiste tam!« je vprašal Bevk.

Lende je pomislil za hip.

»Ne, tistih ne maram!«

Njegov obraz se je skremžil in čuden strah ga je prevzel.

Zakaj, je iskal Bevk. Lende se je obupno vzrl vanj. Tega ni vedel.

»Čakaj, Lende!« je nadaljeval v šali. »Če splezaš gor in pride oče Vidmar in vrže kol gor? Tako!« je

pobral na tleh krepelce ter ga vrgel v veje. »Zdaj te je zadel, revež si pad!« Zdaj!

Lende je s strašno muho v obrazu pazljivo metril Bevka in ko je kol z zamolklim glasom klatil po vejah nazaj ter udaril na osušeno zemljo, je za hip vse izginito okoli njega: češnje, sonce, njive in Bevk. Vse je bilo samo megleno nebo, megleno morje, ki ga je nenadoma razklala čudna žarka svetloba. V tistem trenutku se mu je utrnilo v možganih: čutil je, da se ziblje na češnjevi veji, da se v mastnem blešku svetlikajo črnice okoli njega. Ves je zadržetal. Pod češnjo se je oglašil Vidmar, slisal je nato glas, v vejah je zažvižgal kol in nato je čutil, kako sam udarja z rokami in glavo po vejah v globotino. Spet se mu je zatemnilo od neizrekljive bolečine pred očmi in iz tiste teme je slisal svoj glas.

»Ojej!« je kriknil. »Oče Vidmar, nikoli več!«

Lende si je zakril obraz, nato zakrilil z rokami, kakor bi lovil nevidno prikazen, ter se zvrnil kot vreča na obronek.

Bevk se je ves prestrašil. Planil je k pastirju, ki je drgetal na tleh v neznanih krčih ter si tiščal čelo.

»Ojej, ojej, oče Vidmar, nikoli več!«

Nato je začel bruhati, kakor bi se hotelo vse utrgati iz njega.

Bevk je bil tako presenečen, da si ni vedel pomagati. Ostal je pri pastirju, tresel ga za ramo in klical.

»Za božjo voljo, Lende, kaj ti je, kaj ti je?«

Ovce so začutile, da ni gonjača za njimi, razkropile so se na obe strani klancu po njivah. Pred hišami je nastala žensko vpitje; Ruparica je stala pred hišo. V to vpitje se je mešal Bevkov glas, ki je klical sina. Klical je sina ter pri tem rezko aklepal:

(Nadaljevanje prih.)

zveza, kar bi bilo za tukajšnji kraj velikega pomena, da se mladina še bolj pritegne k domači grudi. — Vodna zadruha je za letošnji tudi komala svoje delo. Imela je dokaj lep uspeh pri svojem delu. Je žal, denarja je letos za javna dela bolj malo prejela. — JRZ bo kmalu imela svoj redni občni zbor. — Letina v tukajšnji dolini je bila zaradi pomladanske povodnje bolj slaba. Kmetje se pritožujejo nad davki. Pičje je letos v izobilju, kar je prvi povod za neljube dogodke, da se nekateri tolikokrat skočijo v lase. Bog daj, da bi tudi to kaj kmalu minilo.

Mekinja. Umrla sta Fr. Sitar p. d. Jeran in Fr. Panjur p. d. Barboš. Oba sta bila vedno odločna pristaja katoliške stranke in naročnika dobrega časopisa. Prvi se je svoj čas mnogo udeleževal pri Prosvetnem društvu, drugi pa je bil zadnjih 13 let nad vse skrben in poštenovalec cerkvenih hišar in se je kot tak posebno trudil pri celotni prenovi župne cerkve. Bog bodi obema bogat plačnik za vsa njuna dobra dela! — Duhovni vaj, ki jih je ob novem letu v tukajšnjem urlikinskem samostanu v veliko zadovoljnost vodil g. p. J. Preac, se je udeleževalo 45 deklet, in sicer 25 iz župnije Mekinja, ostale pa iz župnij Kamnik, Dob, Domžale, Mengeš in Tuzice. Za lep uspeh gre zlasti zahvala samostanu kakor tudi žvezi mladih kat. delav.

Moravci. Nemila smrt je iztrgala ugledni Martinovi rodbini iz Podhrda ljubečo krščansko mamiro in skrbno gospodinjico. Lepa pogreba se je udeležila množica pogrebcev. Blagi pokojnici večni mir in pokoj preostalin naše sožalje. — Pri prevažanju krme se je ponesrečil Jože Brvar, posestnik s Katarje. Padel je v vrtu in dobil nevarne poškodbe. Huda nesreča je zadela tudi posestnika Grila iz Prekra. Moč je sekal borovce, na ga je opazila veja ter ga občutno ranila. — Gibanje moravškega prebivalstva v l. 1939 izkazuje 90 rojstev, 56 primerov smrti in 36 poročenj. Obhajancev pa je bilo nad 25.000. — Na občnem zboru kraj. Kmetijske zveze, ki bo v nedeljo 28. jan. po prvi maši v ljudskem domu, bo govoril naš ugledni domačin g. dr. Lavrič, glavni tajnik Kmetijske zbornice, na kar Moravčane prav posebno opozarjamo.

Preddvor. Ob priliki blagoslovitve vodovoda dne 2. julija 1939 je občinski odbor izvolil duhovnega svetnika g. Valent. Sitarja za častnega člana svoje občine. V nedeljo 7. januarja pa mu je odbor izročil častno diplomu, ki jo je izvršil slikar Bradarica iz Kranja. Slika predstavlja Preddvor s sliko Storičja v ozadju.

Ime hlapec naj izgine

(Z dežele.)

Ze pred par leti je »Kmetovalec« to vprašanje sprožil. Saj res. Vsak poklic ima svojega pomočnika — to ime kmeti, ki nas vse živi — ima hlapec! To ime preveč spominja na žalostne suženjske čase. Čevljar, krojač imata pomočnika; mesar, konjederer imata pomočnika, a tako važen kmetijski poklic naj ima — hlapec? Verjamete, da marsikateri mladenič ali mladi mož noče iti h kmetu služiti, ker mu je ime hlapec kmalu postalo nevarno. Sam sem bil priča, ko so šolski otroci takega slušnika pikali s hlapec, hlapec! Naj ima je pošte, sodišča, trgovci svoje — sluga, a mi kmetje svoje gospodarske pomočnike. Ker edinijski pomočnik n. pr. bi se čudno slišalo. To so bili adjunkti, avskultanti. Kake torej odpraviti hla p - ca? Uredniki bolj razširjenih listov so zmenili, da ne bo noben inseriral hlapec, marveč: »kštem ali vsemem v službo gospodarskega pomočnika za vsa kmetijska opravila, h konjem, h goveji živini, za vožnjo iz tovarne na kolodvorc itd. Znak« — se bolj napredno. Ze redko iščejo dekle, ampak le služkinje, kuharice, hišne itd. Ime sluga pa ni nič nečastnega, saj se še v ljudno posredujemo s »Sluga sem!«. Sv. oče se podpisuje: Sluga vseh slug!

Na polju stoji vodajak s dvema otrokoma, ki zajemata vodo iz vodnjaka. Plemeniti je bila zamisel g. svetnika, da dobijo okoliske občine vodovod. Seveda je bila tudi pot g. svetnika težavna, naletel je včasih tudi na nerazumevanja pri ljudeh, danes pa, ko je vodovod zgrajen in ko ima vsaka hiša vodo, so pa vsi občani hvaležni svojemu dušnemu pastirju. Izročena diploma je skromen dokaz globoke hvalečnosti in velikega priznanja za vso veličino del, ki jih je napravil g. svetnik G. svetnika naj Bog čuva in brani še dolgo let!

Vodice. Skoraj vsak večer se zgodijo napadi na mirne potnike. Tako je bil prejšnji teden napaden od neznancev Rebolj Jože. Napadalcu so ga pobili na tla in mu ukradli 5600 din. 22 letni mož je prišel domov vca potolčen in seveda brez denarja. Oblast je storilec že na sledu.

Predosije pri Kranju. Preteklo nedeljo je fara Predosije obhajala prav poseben dogodek. Organist in cerkvenik domače fars g. Alojzij

Oven je praznoval 40 letnico svojega delovanja kot cerkvenik in organist. V dvorani so se pa litanijah zbrali domači pevci, katere je jubilat vodil 40 let, frani, domači g. župnik in župan z občinskimi odborem. Pevski zbor je odpel nekaj pesmi pod vodstvom šol. upravitelja. Vsa slovesnost je potekla v najlepšem razpoloženju in vsa fara je s tem poudarila zavest skupnosti.

Tržič. Ponesrečil se je močni čuvaj Kralj Rok. Kralj je padel po stopnicah, ki vodijo v klet in na dnu oblača s razbito lobanjo. Takoj je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico. Toda avto ga je takoj pripeljal iz Ljubljane v Tržič, ker ni bilo upati, da bi mu mogli pomagati. Med potjo proti Tržiču je Kralj izdihnil.

Škofja Loka. Ze prejšnja leta je Združenje obrtnikov prirejalo za svoje člane mizarске tečaje. Letos se je spet vršil tak 14dnevni tečaj in besednina je po svoji uvidenosti dala na razpolago strokovnega učitelja g. Iv. Kregarja iz St. Vida, da je vodil tečaj. Tečaj se je vršil v prostorih nove ljudske šole in udeležilo se ga je 30 mizarjev in pomočnikov.

Beče pri Lukovici. Naša mladina JRZ je imela v nedeljo 14. januarja ob 3 popoldne lupo obiskane sestanek, na katerega so bili povabljeni tudi člani stare JRZ. G. dr. Zvoček iz Kamnika nam je na tem sestanku med drugim tudi živo očitlji mlajšobno politiko Sovjetske Rusije. — Valed budnega mrza so tamznili naši mlinci in mnogim gospodarjem vodovod. Mrza je torej povod, da nam manjka kruha in vode.

Radovica. Na Radovici smo imeli smo imeli dne 8. jan. enodnevne gospodarske tečaj. Obiljubljeno je bilo, da bodo prišli trije predavatelji, a prišla sta samo dva. Bilo ni zastopnika Kmetijske zveze. Predavalo se je o sadjarstvu, najbolj dobičkonosni panogi kmetijstva. Za nameček so dodali tudi nekaj praktičnih naukov o vrtnarstvu in vinogradništvu. Tečaj je vodil g. inšpektor za sadjarstvo Kalof, drugi predavatelj je bil g. Ambrož, sreski referent. Šolska soba je bila polna. Ljudje pri nas zelo radi poslušajo kmetijske predavanja. Zeleti bi bilo, da bi bila bolj pogostna. — Gibanje prebivalstva: Rojenih je bilo v preteklem letu 25 otrok, umrlo pa je 14 ljudi, med temi 3 otroci. Na isti dan 28. dec. sta umrli Radoš Janez, pos., star 83 let, in njegov sin Martin, pos., star 34 let. Oba je zadela kap na jezik. — Pritisnila je huda zima, da že dolgo ni bilo take. Ker je na Ostruži pogorel mlinc, nimamo sedaj kje mleti, na Kolpo je

56

Gospod Volodijovski

»Ažija je seveda ponosen in se boji, da bi bil odbit, zlasti, kar zadeva tvojega očeta, zakaž brat, ki je sam okusil ljubezen, bi laže razumel njeno muko. Viditi, to je! Ne bodi neumna, Evica, in se ne boji! Jaz bom Ažijo poštno očelci in videla boš, kako odločen bo.«

In res se je Baška še isti dan sestala s Ažijo. Po tem sestanku pa je z veliko naglone pristekla k Evici.

»Že! je zaklicala na pragu.

»Kaj?« je vprašala Evica vsa v ognju.

»Povedala sem mu takole: 'Kaj prav za prav misliš, gospod? Ali me hočeš z nevarnostjo krmiti ali kaj? Nalazim sem zadrla Evico, da bi mogel priliko izkoristiti, toda če je ne izrabim, veči, da jo že dva, najkasneje čez tri tedne odpoljem v Rakov in pojdem morda tudi sam s njo, ti pa boš odnesel kod.' Ko je slišal o tem odhodu v Rakov, se mu je obraz spremenil in začel se mi je klanjati do nog. Vprašam ga torej, kaj mišliš, on pa mi odgovori na to: »Na poti — pravi — izpovem, kaj nošim v prahu. Na poti — pravi — bo najlepša prilika, na poti se zgodi, kar se mora zgoditi, kar je usojeno. Vse — pravi — izpovem, vse odkrijem, ker mi dlje ni več moglo živeti s to mukol! In kar tresti so se mu začele ušnice, ker je bil že popel ves pobit, prejel je namreč danes jutraj neki nenagaden list iz Kamenca. Pravil mi je, da bi itak moral iti v Rakov, kar ga sili k temu hetmanov ukaz, ki je že davno pri mojem moju, le da v povelju ni označen čas, ker je to odvisno od dogovorov, ki jih vodi on tam s lipkovskimi ritmojstri. In ravno se blizu čas — pravi — in jaz moram iti k njim tja za Rakov, zato spremim s isto potjo tebe, gospa, in gospodično Evo.« Rekla sem mu na to, da ni gotovo, če pojdem tudi jaz, ker zavisim to od Mihaelovega do-

voljenja. Ko je to slišal, se je zelo prestrašil. Hal Oj, ti neumna Evica! Praviš, da te on ne ljubi, on pa mi je padel k nogam in ko me je začel prositi, da bi tudi jaz šla, ti rečem, je naravnost ječal, da bi bila najrajši nad njim jokala. Ali pa veš, zakaj je to delal? Takoj mi je povedal: Jaz — pravi — priznam, kar je v srcu, toda brez tvoje priporočne gospe, ne doidem pri gospodih Novovizejskih nič, samo ard in soprostavko zbudim v njih in v sebi. V rokah vaše milosti je moja usoda, moja rešitev. Če vaša milost ne pojde, bi bilo boljše, da me zemlja požre ali Hvi ognj sežge! In če bi ga bila ti videla, kakšen je bil tedaj, prestrašila bi se!

»Na, jaz se ga ne bojim,« je odgovorila Evica.

In zabela je Baši poljubljati roko

»Pojdi s nama, pojdi s nama! Ti edina naju moreš rešiti, ti edina se ne boš bala povedati očetu, ti edina moreš kaj doseči! Pojdi s nama! K nogam bom padla gospodu Volodijovskemu, da ti da dovoljenje. Brez tebe škodita oče in Ažija s nobi drug na drugega! Pojdi s nama, pojdi s nama!«

S temi besedami se je sklonila Baši h kolonom in jih zabela jokaje objemati.

»Ako Bog da, pojdem!« je odgovorila Baša. Mihael bo vse razložila in ga ne bom nehal nadlegovati. Zdaj je varno, tudi če bi sama šla, kaj leče s tako krevtno silo. Morda pojde tudi Mihael, če pa ne, saj ima srce, gotovo pristane. Spočetka zavpije, s da le pokažem, da sem žalostna, pa začne takol hoditi okoli mene in mi gledati v oči, pa pristane. Seveda bi rajši videla, da bi mogel tudi on iti, ker mi bo strašno težko brez njega. Toda kaj se da ti narediti! Pojdem tudi tako, da le prinesem vama kakšno uteho... Saj tu že ne gre več za izpolnitev moje želje, ampak za usodo vaju obeh. Mihael ljubi tebe in ljubi Ažijo — gotovo pristane!

Ažija pa je po tem sestanku s Bašo letel v svojo sobo, poln radosti in trdnega upanja, kakor bi bil po težki boleznii nezadoma ozdravel in na novo odšel.

Saj je še pred kratkim besen obup trgati njegovo dušo. Prav tisto jutro je namreč prejel suh in kratak list od gospoda Boguša. List je imel sledečo vsebino:

»Ljubi moj Ažija! Zadril sem se v Kamenca in ne pridem sedaj v Hreptov, deloma zaradi tega, ker so me napori premagali, deloma zato, ker nimam po kaj hoditi. Bil sem v Javorovu. Gospod hetman ti ne samo ne da pismenega dovoljenja in ne misli na to, da bi s svojo veljavo podpiral tvoje blazne načrte, ampak ti tudi strogo ukazuje, da takoj odnehaš; sicer ti odtegne svojo naklonjenost. Tudi jaz sem prišel do spoznanja, da vse to, kar si mi pravil, ne velja nič, ker je za krščanski izobražen narod pregrešno spuščati se v take spletke s poganstvom; bilo bi pa tudi sramotno vprico vsa sveta dajati blaženske privilegije zločincem in roparjem, ki preživajo nedolžno kri. Sam presoedi vse to in ne misli več na hetmansko doelojstvo, ker ga ne moreš doseči, čeprav si sin Tuhaž-bejev. Če pa si hočeš kmalu zopet pridobiti hetmanovo naklonjenost, se zadovoli s svojim činom, zlasti pa pospeši tisto svoje delo s križiškim, Tvorovskim, Adurovičem in drugimi, ker si na ta način najlepše pridobiš zaslug.

S tem pismom ti pošiljam hetmanovo navodilo za tvoje nadaljnje delo, gospodu Volodijovskemu pa uradno povelje, da lahko neovirano odhajaš in prihajaš s svojimi ljudmi vred. Gotovo noraš oditi, da se sestaneš s tistimi ritmojstri — toda pošni se — in mi nujno sporoči v Kamenec, kaj je slišati tam na drugi strani. S tem le izročam bojemuvar varstvu in ti ostanem nespremenljivo naklonjen. Martin Boguš s Zemblje, podstojnik novogrodski.«

Ko je mladi Tatur prejel ta list, ga je popadla strahovita besnost. Najprej je strgal pismo na drobne kosce, potem pa je z nočem razkosal mizo in grozil sledujoč, da vzame življenje sebi in zvestemu Halimu, ki ga je kleče pronic, naj se ne loti ničesar, preden ga ne mine ard in obup-

predaleč. — Pri Erebaju nagrad naj sreča tudi na nas malo pogleda, da bomo se rajši naročali in brali »Domoljub«.

Leše pri Višnji gori. Nako vas je zadel hud udarec. 1. jan. smo izgubili Katarino Trontelj po domače »Vrjakovo mater«. Na Novo leto jo je Bog poklical k sebi v starosti 73 let. Daleč naokoli je bila znana po svoji radodarnosti in dobrotljivosti. Prevzeli so jo. Kof Srebrniš iz Krka jo je vedno obiskal, kadar se je mudil v naših krajih. S tem je pokazal, kako jo cenil. Bog ji naj bo dober plačnik!

Sv. Duha nad Krikem. Dne 20. dec. nas je obiskal ravnatelj higijskega zavoda v Ljubljani dr. Pirc in dal ob tej priliki pobudo, da bi se ustanovila pri Sv. Duhu kuhinja, ki naj bi dajala otrokom iz oddeljenih vasi jutraj, ko pridejo v šolo, skodelico toplega mleka in kosček kruha. Sredstva za to kuhinjo naj bi se zbiral pri okoliških premožnejših hišah. To res preprosto ustanovo prav toplo pozdravljamo. Ob tej priliki čutimo dolžnost, da se zahvalimo dr. Pircu za njegovo posredovanje na merodajnih mestih, da sta se sezidala na Ravneh pri Sv. Duhu vodnjak in higiji. napajališče za Hivino. S tem je bilo tako važno vprašanje pitne vode posebno ob sušah v poletnem času rešeno.

Polica pri Višnji gori. V naši skupini je bilo leta 1939. rojenih 20, umrlo jih je 11, sv. obhajil je bilo 13.268. Na praznik sv. Treh kraljev popoldne smo imeli skopitno predavanje o komunizmu. Predaval je g. pater Kurent iz Sile. Farani težko pričakuje svojega dušnega pastirja, ki jo še skoro eno leto v bolnišnici; želimo mu zdravja in skorajšnjo vrnitev.

Leskovec pri Krikem. Veliko številce pogrebcev je prišlo o priložnosti Terezije Ribelj, katero smo pokopali na praznik sv. Treh kraljev. Njenega pogreba se je udeležila dekliška Marijina družba, katere članica je bila pokojna. Naj ji sveti večna luč, preostali nam še sočasje. Nekateri še odlašajo z vplačilom naročnine za »Domoljub« in se izgovarjajo, da je še čas. Toda ne tako! Poravnajte čimprej in pridobite še novih naročnikov.

Čerkije na Gorenjskem. 80 letnico svojega rojstva obhaja te dni Tičar Anton, lastnik livskega posestva v Vasič št. 6. Kot dober gospodar ter pošten, resnoben in postaven mož je bil ugleden in daleč okoli znan. Tudi danes, čeprav se mu je obelil že 80. križ na hrbet, še vedno trdnost in gotovo stopa pri opravljanju kmečkih del, ki so mu

Kako so srne rešile otroku življenje

Poletni Matiček, sin posestnika Alberta Toplaka, ki ima svoje posestvo visoko v bregu nad Podkorenem pri Radečah, se je popoldne pred svetim dnevom sankaš s svojimi starejšimi bratci in sestricami. Ko se je zmrzilo in bi se morali otroci vrniti domov, je Matiček izginil. Bratci so ga klicali in iskali, toda zaman; tudi doma ga niso našli. Matička so takoj začeli iskati starši, hlapec in dekla. Ker pa je divjal hud snežni vihar, ki je zabiral vsako sled, je bilo vse iskanje zaman, čeprav so ga iskali več noč in nato še tri dni.

Na šentjanževo popoldne pa je domači pes, ki so ga imeli s seboj, nasvetil, naj najti in teči proti gostemu grmičevju ob robu gozda, oddaljenega od Toplakove domačije kakih pet kilometrov. Moški so jo ubrali za pesem, ko so se pa približali hosti, je pisnila čez jaso čredica ovč. Takoj nato so zasledili iz grmičevja otroški krik in kmalu so zagledali pred seboj izgubljenega Matička. Ležal je na suhem v majhni jami, nastiljeni s travo in smrekovimi iglicami. Matiček je bil sicer močno ošabek, vendar pa čisto zdrav, brez vsake poškodbe in ozeblin. Priporočeval je, da se je na svoji vožnji pri sankanju izgubil, začel v grmovje in tam obital. Ponoči so prišle srne, ki so brez strahu polegale okrog njega in ga grele. Matiček bi gotovo zmrznul, saj je bil tri dni v gozdu brez vsake hrane, če ga ne bi grele srne.

Še najljubša. Bil je še večkrat občinski odbornik in vedno odločen pristaš našega političnega prepričanja. Naš »Domoljub« že 40 let prihaja v njegovo hišo, zato se ga ob tem jubileju spominja in mu čini še mnogo srečnih dni. — V soboto je umrla Mušič Marijana, ki zapušta hčer Marijo, poročeno na domu, in sina Antona, učitelja v Sv. Val-

bergu. Naj v miru počiva. — Gasilica četa vpripori v nedeljo 21. jan. v Ljudskem domu pešojansko igro »Domen«. Vljudno vabljeni! — Sad-jarska podružnica sprejema naročila za sadno drevje. Kdor misli naročiti, naj ne odlašaj. Zgledaj naj se pri Oskar Stanku, brivcu. — Dne 17. jan. ima čebelarica podružnica občni zbor pri g. Er-senu. Ciani pridite in pripeljte še druge. — V četrtke prodava na tedaju gozdarski referent. Pri-dite!

Peneva vas. Gasilno društvo je pred letom postavilo svoj dom. Sedaj so ga namestili v domu oder, na katerem je bila dne 14. jan. vpriporjena igra »Prisega o polnoči«. Do sedaj smo se morali potikati pod tujo streho, sedaj bomo pa imeli svoj dom.

Kostanjevica. Kar sredi sibirskega mraza smo se našli. Naše »Benetke« so se obdale z ledenim pasom, svedra v veselje tistim, ki radi po ledu drsajo. Saj pa tudi še deset let ni bilo tako lepe prilike, da bi šel peš po zamrzli Krki okoli Kostanjevice. — Znižanje cene soli in druge davčne olajšave za zaostale davke smo z veseljem pozdravili.

Kaka pri Krikem. Ne bo odveč, če v dnevi, ko naročamo časopise, le še opozorimo naše naročnike, da vsi pravočasno poravnajo naročnine za »Domoljub«. V tistih, kakor jih sedaj živimo, si brez časopisa kar ne moremo misliti družine. »Domoljub« pa je v naših dneh to, kar so bili prednamcem po gorah kresovi, opozarjalci jih na turško nevarnost. Takrat se je narod strnil v obrambo domačij in življenja. Danes pa prav tako kliče na okope sa vere in red naj stari znanec »Domoljub«. Če bomo ravnali po njegovih nasvetih, upajmo, da nam vendarle še zasijejo lepši dnevi.

Študenec pri Sevalci. Na Novem pri Ponikvah je umrl, previden s tolažil sv. vere, daleč na okoli znani Andrej Povhe, v starosti 81 let. Svetila mu večna luč! — Minule sredo smo imeli enodnevni kmečki letaj. Predavanja so bila o vzreji živine in o kmečki svezli. Gg. predavatelj izrekamo najtoplejšo zahvalo. — Pohitite a naročnino, kateri se niste poravnali celoletne naročnine za leto 1940, pa tudi novi naročniki so vabljeni.

Dramlje. Tukašnja Kmečka zveza bo priredila v dnevi 2., 3. in 4. februarja letošnjega leta vinsko razstavo združenja s skupno za ves drameljsko-celjski vinski okoliš ter za bližnje vino-gradnike sosednih okrajev pod pokroviteljstvom

Saj pa je bil ta list zanj tudi strašen udarec. Stavba, ki jo je sgradila njegova osebnost in častilnost, se je kakor v prah rušila, njegovi načrti so bili uničeni. Saj bi bil lahko postal tretji hetman v ljudovladi. Zdaj pa je uvidel, da mora ostati neman častnik, ki bo zanj višek častilnosti domovinska pravica. In vendar je v svoji ognjevitosti domislil gledal množice, ki se mu klanjajo! Zdaj pa se bo moral na klanjati pred drugimi. In ni mu ni koristilo, da je Tuhaj-bejevič, da se je kri vladarskih bojevnikov pretakala v njegovih žilah, da je velike misli zasnoval v svoji duši — nič, vse skupaj nič! Živel bo nemnan in umri posabljen v kakšni oddaljeni fortalici. Kna bouda mu je odročila hula, on pa je napravil, da posilmal ne bo mogel letati kakor orol pod nebom, ampak bo moral kot črv lazi po zemlji.

Toda vse to še ni nič v primeri s greho, ki jo je izgubil. Žena, ki bi za njeno posest dal tudi večnost, ona, ki je zanj gorel kakor ogenj, ki jo je ljubil s čim, s srcem, s dušo, s krvjo — ne bo nikoli njegova. Ta list mu je odvzel prav tako kakor hetmansko bulevo. Zakaj če je mogel Hmelnicki ugrabiti Čaplinsko, bi mogel prav tako močnati Azija, Azija hetman, ugrabiti prekrasno ženo in jo zavarovati, če bi bilo treba, tudi proti ljudovladi. Toda na kakšen način? Jo iztrga Azija, poročnik lipkovski, ki stoji pod poveljstvom njenega moža?...

Ko je o tem razmišljal, se mu je temnilo pred očmi, ves svet se mu je zdel pust, mračen. In Tuhaj-bejevič ni vedel, ali ne bi bilo zanj boljše, da umre, nego da živi brez pravega razloga za življenje, brez sreče, brez nade, brez ljubljene žene. To ga je pritisnilo tem strahu, ker ni pričakoval takega udara. Sedaj je poprej upošteval položaj ljudovlade in se je zato s vsakim dnevom bolj utrjeval v prepričanju, da hetman pristane na njegove namene. Med tem pa so se razblinile njegove nade kakor megla v vetru. Kaj mu je preostajalo? Odreči se slavi, velikosti, sreči. Toda on ni bil tega zmožen. V prvem trenutku

ga je ugrabil blazon ard in obup. Ogenj se mu je začel širiti po kosteh in ga bolešno žgati, zato je tulil in škrtal z zobmi, obenem pa so mu ognjevitosti in mlačevalne misli švigale po glavi. Hotel se je mešati nad ljudovlado, nad hetmanom, nad Volodijevskim, celo nad Bašo. Hotel je dvigniti svoje Lipke, posekati posadko, vse častnike, vse Hreptjov, pobiti Volodijevskega, Baško pa po-grabiti in uiti s njo na multanski breg, potem pa tja na Dobrudžo in se naprej, pa naj bi moral iti v sam Carigrad ali celo v azijske pustanje.

Toda sveti Halim je šel nad njim, pa tudi on sam je spoznal, ko ga je minil prvi bes in obup, kako nemogoče so te namere. Azija je bil Hmelnickemu tudi še v tem podoban, da je kakor v Hmelnickem tako tudi v njem bival obenem lev in kača. Če udari s zapestmi Lipki na Hreptjov, naj pa bo potemt? Ali se bo mar kot žrjav čuječi Volodijevski dal presenečiti? Pa tudi če bi se to zgodilo, ali se bo mar dal pokenžati ta preelavni četnik, slasti ko ima pod seboj večje število in boljše vojske? Ko bi ga slednjiš Azija tudi pre-magal, kaj bo storil potem? Če pojde vzdolž reke tja k Jahorliku, mora po poti uničiti poveljstva v Mohilovu, Jampolu in Raškovu. Če preide na multanski breg, stoji tam perkulabovci, prijatelji Volodijevskega, in sam Habaretski hočinski, nje-gov zaprisočenih tovariš. Če pojde k Dorosu, so tam pod Braclavom poljska poveljstva, a v stapi je tudi posniti polno oglednih čel. Spričo vsega tega je čutil Tuhaj-bejevič svojo slabost in nje-gova zlovolja duša, ki je naprej bruhala pla-mene, se je potopila v nem obup, kakor se ra-znjena zver potopi v temno skalnato dolino — in je ostala tiha.

In kakor prevelika bolečina samo sebe ubija in v otroposti izginja, tako je slednjič on otropil. Prav tedaj pa se mu javila, da šeli poveljni-kova gospa s njim govoriti.

Halim ni spoznal Azije, ko se je po tem raz-govoru vrnil. Otroplost je izginila s Tatarjevega obraza, očel so mu igralo kakor divjemu mačku,

ves obraz se mu je svetil in belil čekani so se mu bliskali izpod brkov; v svoji divji lepoti je bil popolnoma podoben strahuemu Tuhaj-beju.

»Mojo gospod,« je vprašal Halim, »na kakšen način je Bog potolažil tvojo dušo?«

In Azija mu je to:

»Halim, po temni noči naredi Bog dan na zemlji in ukaže sencu dvigati se iz morja. Halim, tu jo je prijel starega Tatarja za ramena, »za me-sec dni bo ona moja na veki!«

In njegov črtnikasti obraz se je tako svetil, da je postal lep, Halim pa se mu je začel klanjati.

»Sin Tuhaj-bejev, ti si velik, mogočen in zloba nevernikov te ne zmore.«

»Poukaj,« je rekel Azija.

»Poslušam, sin Tuhaj-bejev!«

»Pojdemo nad sinje morje, kjer leži sneg samo na gorah, in če se kdaj vrnemo v te kraje, se vrnemo na čelu čambulov kot pešek nadmorski, kot listje v teh brezštevlnih puščah, posej meš in ogenj. Ti, Halim, Kurdukov sin, odrineš se danes na pot. Poiščeš Krišinskoga in mu poveš, da naj se na oni strani pomakne s svojim oddel-kom pod Raškovo. In Adurovič, Moravski, Aleksan-drovič, Groholaki, Tvorokovski in kdor je še živ od Lipkov in Čeremisov, naj se mi tudi s svojimi oddelki približajo vojakom. Čambulom pa, ki so v prezimovaliških pri Dorosu, naj sporoče, naj bi od strani Umana nenadoma napravili velik nemir zato, da bi vsa poljska poveljstva zapustila Mohilov, Jampol in Raškovo in šla v daljno stepe. Če ne bo na poti, po kateri pojdem jaz, nobenega vojaštva, ostane tedaj, ko odidem iz Raškova, za menoj samo pepel in pogorišče!«

»Bog ti pomaga, gospod!« je odgovoril Halim.

In začel se je klanjati, Tuhaj-bejevič pa se je sklonil nad njim in še nekolikokrat ponovil:

»Brže ale, razpošlji, brže ale, razpošlji, kon imam samo mesec dni na razpolago.«

Nato je Halima odpravil, in ko je ostal sam, je začel moliti, ker je imel pri prepelne sreče in hvalečnosti do Boga.

Slomška je vozil

Na Sv. Križu pri Rogatki: Slomška nam povzame: Dne 8. januarja smo poiskali v grob našega najmlajšega člana, 99 letnega telogaga starca Gregorja Hrepevnika. Oci 2 leti 4. marca bi bil dopolnil 99 let. Zanimivo je bil poseben zato, ker je bil izredno bistrega spomina in se je dobesedno spominjal Sv. Križa. Njegova slika je objavil predel Kotičič v drugem delu Mohorjeve knjige o Slovencih. V mladih letih je služil na kmetstvu pri meščanskem nadlopuhniku Janetu Kalinu. Ko je bila kmetna v ravnici dekaniji, je bil najkrajši stanovnik v Rogatki. Slomška in Hrepevnik ga je z nekimi nadlopuhnikovimi konji vodil po žup-

njah in večkrat tudi s Poljskem na vlak. Priporočal je sledečo ugodnjo: Slomšek je v družni duhovnikov predlagal: Kateri bo izgovoril kakšno nemilostno besedo, bo plačal »svetnega«! Nabralo se jih je nekaj na kmetih. Prišlo do razgovora, kdo naj jih dobi. Slomšek reče potlej in da kmetom in duhovnikom staršikov Hrepevnika. Spominjal se je tudi se slovno predige ob blagovestni temeljneje kmetna za nadlopuhniško cerkev pri Sv. Križu. Ljudje so bili ganjeni, da so jokali. Sam se je vedno razvedril, kadar je priporočeval o Slomšku. Naj blagi starček potrdi v zvezi.

ki bi to želela. V ta namen so pred božičem zastopniki občanov na svoji seji izglasovali sklep, da k daljnovodu pripeljejo predpisani pripevki vse vasi, oziroma vsi davkoplačevalci po višini svoje davčne podlage. Je pa pri tej priliki g. župan Kizovec zagotovil občane, da se ob obliki doklade zaradi tega plačevanja ne bodo vrstile niti za en procent, marveč bodo ostale običajne doklade na isti višini, kakor so bile iz nekaj let sem. Nepoučenemu se bo zdelo to nekoliko nerazumljivo. Toda pri nas vsakdo ve, da so morali do letos občani poravnati primanjiljaje, ki jih je napravil v kratki dobi treh let na občini prejšnji režim. Teh primanjiljajev je bilo poravnati za lep znesek (za 25 tisoč dinarjev). Zato se mora z istimi dokladi ter isto strošarino zadržati obratiti kakih 5000 din za leto za elektriko. To je ena plat elektrifikacije zgodbe, drugo zanimivejšo plat bomo pa šteli v prihodnji številki.

Vače. Dne 23. januarja bo priredila Kmetka zveza na Vačah celodnevni kmetijski tečaj, na katerem bodo predavali širje predavatelji o zbiranju kmetke proizvodnje in drugih panogah, ki so posebno važne za naš kraj. Tečaj se bo vršil v cerkveni dvorani. Vabljeni ste moji in fantje, žene in dekleta. Dne 21. januarja bo po prvi sv. maši v posojilništvih pristojni občni zbor Kmetke zveze. Določeno vseh članov je, da se ob obzoru zbora udeležijo in se pripravijo, da Kmetka zveza res deluje.

Vojnik pri Celju. V petek, 19. januarja se bomo spominjali 10-letnice smrti našega okrognega župnika in dekana Ivana Tomana. S svojim neumornim delom je zbral globoke brande na duhovnem polju fare. Kot vzoren gospodar je oskrbel cerkvi nove zvonove, sam pa je bil kot cel po rodu najnaprednejši gospodar, ki je bil tudi duša kmetijskih strokovnih organizacij v fari. Blag mu spomin! — Duhovna bilanca lanskega leta je pri nas visoko aktivna. Naglasiti moramo tukaj ljubeznivo skrb naših gg. katehetov za versko življenje mladine in sveči mladost v novembru, ki naj rodi bogate sadove. — Družno šolo v Ljubljani obiskuje letos Ivan Jož, kmetki fant iz Lipovca.

Vojnik pri Celju. Ponovno se obračamo na p. n. upravitelja Hiralnice v Vojniku, naj zviša ceno mleku. V tukajšnjem trgu se je to zimo podražilo mleko na 2 din na domu posestnika, medtem ko banovina hiralnica plačuje tja dostavljeno mleko 1,50—1,60 din za liter. Zainteresirani kmetje, žlani Kmetke zveze, prosimo, da se napravi tukaj red.

Smartne pri Slovenjgriadi. Z novim g. kaplanom smo dobili res navdušenega in sposobnega društvenega voditelja. Kakor že nikoli, je bil lanske leto pred polnočnico v cerkvi koncert »Slovenski božič: se pred enajsto uro je bila sicer tako prostorna larna cerkev polna. Novo leto je prost. gaa. četa Golavabuka priredila krasno božično dramo »Čez deset let. Na god sv. Treh kraljev je tukaj prosvetno društvo prvič gostovalo v lepem novem domu v št. lju P. T. s spevoigro »Slovenski božič. V nedeljo pa se je ista ponovila v Starem trgu. Le recite, nismo li delavni? Pa še to: tukajšnja kraj. »Kmetka zveza je priredila enodnevni gospodarski tečaj, a je bil boro

senatorja g. Mihelčiča in Celja. K sodelovanju vabljeni vsi, ki se zavedate važnosti te prireditve in ki imate dosti časa, posebej pa tisti, ki se nameravajo svojemu vsemu, da bi gotovo stali in najpomembnejši do 25. jana. prijavite število in vrsto vnosov, ki jih želite vnesti. Kmetiki smo v Dravljah, kjer se dogaja tudi vrhunske steklenice. Prosim, da se oddajo, ki si lahko ogledajo sami steklenice, kot da bi jih dobili pri nas, to stane in v pravi to tudi zmanjšanje. To v vedno našim, ki so glede steklenice že opazovali. Vsi vnosci morajo biti do 1. febr. dopolnjeni na mesto. Vabljeni vsi prireditelji, ki se želijo udeležiti in obiskati te zelo važne prireditve.

Trebnje. Zaradi poravnika sročbe pri kurjenju peči je našel podar v nedeljo 14. jana. dopolnjen v gostilni Opoca Franca v Trebnjem. Gostilniška peč, ki je bila močno kurjena, je povzročila, da se je vrsto tramov in pod v prvem nadstropju. Kmeti katerega je bil spejdan dimnik. Po far je povzročil poravnika škodo lastniku ter najemniku sede uradnika g. Šnidra. Pojar so opazili šele, ko se je ognel začet žiriji, ker so bili stanovniki med tem časom v domu.

Brezovica pri Ljubljani. Nad 300 let je obstojala naša fara, a tako malo miričev se ne beleli larna kronika kakor preteklo leto. Umrla jih je le 13. Otrok je bilo rojenih 84, otkanici pa je bilo 21 parov. — Prejšnjo nedeljo je imela krajevna kmetka zveza svoj občni zbor. Iz poročil se razvidi delo, ki ga opravlja naša edinica. Le žal, da je udeležba bila bolj počta. Želeli bi bilo, da se vsi kmetje z večjim zanimanjem odklenejo svoje stanovske organizacije.

Beška na Dolanjskem. Smrt je pretrgala življenjsko nit 4-letnemu sinčku posestnika Gorenca in Močvirja. Zaljubljeni naše sožalje! — Samo je 14 dni nas loči od 31. januarja. Naročniki »Domoljubca, pobrižite se, da boste pravočasno plačali število. Saj imate s tem dvojno korist: svojo hišo imate zavarovano za 1000 din in še vam bo sreča mila, lahko dobite eno od 700 lepših nagrad. V preteklem letu sta dobila nagrado kar dva naša naročnika. Naročnino sprejema proti potrdilu do 31. januarja 1940 »Domoljubec« zastopnik A. Kirar iz Zaborita 8. Ne odlašajte z naročnino do zadnjega dne!

Smartno pri Litiji. V preteklem letu je zagledalo svet 47 otrok, umrlo pa je 51 oseb. Oklicev je bilo 20, porok doma 15. ov. obhajil je bilo prejetih 66.490. V letošnjem letu sta umrla: Jug Marija iz Skubč, ki je bila tudi naročnica »Domoljubca« že dolgo vrsto let, in Kapa Janko, ključev mojster na Ustjih. Naj počivata v miru! — Preteklo nedeljo je priredila krajevna JRZ odlično uspelo zabavo v Zadrugi dvorani. Izbrano poročilo o znanosti in notranji politiki je podal dr. Jože Lavrič. Uverjeni smo, da bo tudi pri bodočih volitvah dr. Lavrič zastopal naš okraj v poslanski zbornici. — Naročnino za naše časopisje lahko plačate v mežariji, kjer dobite vsa pojasnila. — Ono nedeljo je FO uprizoril v Domu »Repot« — gorski duha. Dvorana je bila nabito polna in se je kar tresla od gromkega smeha gledalcev. Na splošno željo se burka ponovi v nedeljo 21. januarja ob 3 popoldne. Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj pride!

Višnja gora. V soboto 13. januarja je umrla v Višnji gori Marija Štepie roj. Slapničar. Pokojnica je bila dobra krščanska in verna žena. V krščanskem duhu je tudi vzgojila svoje otroke, ki so vsi preskrbljeni. Katoliško časopisje, posebno »Domoljub«, je bil stalno v hiši. Do

berafer in siromakov je bila zelo usmiljena in darožljiva. Naj pri Bogu uživa zasluženo plačilo! Zaljubljeni družini naše globoke sožalje.

Jesenice. V preteklem letu je bilo rojenih 399 otrok, v vrstnost se je preselilo 70 oseb, oklican je bilo 125 parov, od teh doma poročnih 53 parov, izven jesenja pa 14 parov. — Prosvetno se živahno gibljemo, tako pri Fantovskem odseku in Deklatskem krožku. Posebej delovna pa je v tej sezoni gledališka družina »Aljaže«. Predstavitelja se je že s nekaj lepimi igrami, najbolj odlična pa je Kinarjeva drama »Plavča, za katero ravno zanimanje od predstave do

Knjžno nagrado v vrednosti 100 din Vam ponuja sreča, če do 15. marca pošljete rešitve nagradne uganke, ki jo za leto 1940 razpisuje nova naša »Družinska Pratika«. Poleg te glavne je razpisanih še šest drugih nagrad po 50 in 25 din. Knjgo si morete poljubno izbrati. Pohitite torej z nakupom »Druž. pratike«. Če je ne dobite doma, pošite dopisnico na založništvo v Ljubljano.

predstave. Do sedaj je bila štirikrat igrana in si jo je ogledalo 376 oseb. Da se omogoči ogled te krasne domače drame tudi vsem tistim iz daljine in bližnje okolice, se ponovi še 21. januarja ob 3 popoldne v Krekovem domu. Zveze z vlaki so ugodne. Poskrbite pravočasno vstopnice! Na programu ima »Aljaže« veseligoj v 6 slikah »Neopravičena ura, ki je bila igrana v Ljubljani z velikim uspehom. Upriporitev bo v nedeljo 28. t. m. ob 8 zvečer.

Vače. Tudi to zimo so pri nas vodilni moji z g. županom na čelu sprožili zadevo elektrifikacije vsake okolice. Kakor vsa zaamenja kažejo, bomo elektriko končno vendarle dobili. Letos ni v naštu elektrifikacija trga Vače ter vasi Klenik in Slava, marveč da se postopoma napelje elektrika do vsake vasi vsake občine,

Za streznjenje naroda

Pozornost našo zdaj vlečejo nase predvsem veliki svetočni dogodki. Ne smemo pa zaradi tega z vidika zgubljati naših domačih kritečih potreb.

Nastopili so dnevi, ko se odloča usoda narodov. Samo telesno in duševno krepki narodi bodo prestali tisko časov. Ali je naš narod med temi?

Ze dolga desetletja mu pije srčno kri alkoholizem. A pijanski izgredi ob vpoklicu našega moštva k orožnim vajam in letošnje splošno pijačevanje ob uporabi sadja za kuhanje žganja nas spet glasneje kličejo na delo za treznost. Statistike pa nam kažejo, da alkoholizem zastruplja naš narod v zarodu in gloda njegove življenjske korenine. Surovost in nenravnost naraščata; najbolj glasno pa nas kličejo številni uboji v pijanosti, da vendar nekaj storimo zoper alkoholizem.

Iz teh vzrokov se je znova oživila treznostna organizacija v obliki »Društva treznosti« v Ljubljani. Društvo bo zbiralo zdržnike in treznike, ki naj s svojim zgledom in propagando vsepovsod širijo smisel za treznost.

Svojo skrb bo posvečalo po možnosti tudi alkoholikom-bolnikom in njih družinam, takih alkoholikov je v Sloveniji okoli 10.000 — in vsem, ki trpe zaradi alkoholizma.

Obrnilo pa se bo tudi na vse vzgojitelje, da bi pomagali vzgajati mladino za treznost. Obenem pa tudi na vse druge kroge, ki so poklicani pri tem delu sodelovati, da bi se zopet začelo na vsej črti in z vsami močmi načrtno in vztrajno delo za streznjenje naroda.

Sedež ima društvo v Karitativni pisarni v Ljubljani, Marijanišče. Tam se sprejemajo vsi dopisi in dajejo vsa pojasnila.

zelo biskan. Kaj ni to tudi vsaj toliko potrebno kakor obisk igre? Korajžne gospodarje pozivamo, da se v drugič bolj zanimajo tudi za take reči kot je tečaj!

Sv. Marijeta niše Ptaja. Zima se nam hoče zveljaviti ko leta 1928-29, ko je čisto zamrznila reka Drava. Takrat je padla temperatura najnižje na -32°C , sedaj pa menda največ do -23°C . Po hribih, po Halozah in po Slov. goricah še obutno primanjkuje vode. Zato vsled tega in pa strega mraza vinogradniki marsikje ne morejo pretakati vina. — Nekaj se je sililo tudi o dvogatih dihurjih, da so se pregrešili nad perutino. Pa so vrli orožniki te škodljivce zasledili, da bo potem mir. — Mladi Smarjetčani, ki se sedaj ženijo, kar 13 parov na novo, se pritožujejo, da povikane prenočne takse. Je res hudo, posebno za manj premožne, zadostiti vsem plačilnim obveznostim, ki so združene s poroko in prevzemom posestva. Po eni strani se propagira ljubezen do družine in domače grude, pa se delajo take neopredvidene finančne ovire. Z razsvetljavo smo zelo slabo oskrbljeni in petroleja skoraj ni dobiti. Pa tudi sveč ni. Ta smradijivi karbid se je pa tudi občutno podražil. Pa karbidnih svetilk ni dobiti. Torej 7. egiptovska nadloga je zadela našo župnijo, čeprav nimamo nobenega Judo v tej, vsaj obrozane ne. Pa tolažimo se s tem, da drugod tudi ni bolje.

Rovte nad Logatec. Naša prosveta je letos zelo delovna. Tudi več iger smo že videli letos na našem odru. Dne 25. januarja bo priredila KKZ Rovtuh petni kmetijski tečaj, ki bo trajal od petih do osmih zvečer. Med predavatelji bo tudi krajinj živinodravnik in zastopnik glavne KZ iz Ljubljane. Tečaj bo v dvorani prosvetnega društva. — Število Domoljubovih naročnikov se je tudi letos pomnožilo.

Huda zima v Halozah. Sever, ki je te dni bril, je pogнал ves mraz v hrane, tako da so ubogim ljudem zmrznila vsa živila, kakor: sadje, krompir, črpa, zelje itd. Živila trpi mraz, trpi pomanjkanje, zato že stane 1.50 din, tako ga plačajo pri nas Hrvat. Pa ga nimamo, ker je bila tudi pri nas suša. Oblast opozarjamo, naj se pobriga za zimsko pomoč Halozam.

Bečunje pri Cerknici. Odč. Drobničeva se je na praznike vrnila iz bolnišnice in je zopet lepo vodila peče in organje v cerkvi. Toda naše veselje je bilo kratko. Neizprosen bolezen je gđc. ponovno zrgla v posteljo. Zelimo ji skorajšnjega popolnega zdravlja. — Ze zadnjič smo poročali o našem vodovodu, da primanjkuje vode, danes pa moramo spopadati, da je voda v ceveh skoraj povsod zamrznila. Svojtčas so polagali cevi tako plitvo v zemljo, da vsak hujši mraz škoduje. Ubogi prebivalci iščejo po vasi, kje se teče voda, da jo morejo dobiti za kuhinjo. — Pri nas je že dalj časa v modi ples brez dovoljenja. Da ni treba plačati plesne takse, jim kar napišejo, da je takea neizterljiva in lahko plešejo naprej. Čudno se nam zdi, da imajo ravno naši politični nasprotniki tako velike prednosti.

Trboje. Prosvetno društvo Trboje pripravlja za dan 4. februarja ob treh popoldne prelepo dramo »Plavž«, ki je zajeta iz življenja bivših jeseniških plavžarjev. Da se rešimo tega nadležnega dolga, pomagajte s tem, da nas v velikem številu na ta dan obiščete. Iskreno vabi odbor.

Sv. Barbara v Halozah. V soboto, dne 13. januarja smo imeli v šoli kmetijski tečaj, ki je bil sijajno obiskan. Govorilo je več govornikov. Priporočamo, da je po izjavi g. Kafola bila udeležba rekordna in mi bi se bili radi poslušali. Zelimo še večkrat takih prireditev. Zahvaljujemo pa se tudi vsem, ki so nam predavali.

Gora nad Sodražico. Naša fara se prav pridno modernizira; vodovod, ki se že dve leti gradi, je v glavnem dokončan, tako da že dva meseca teče voda v rezervar. Hvala vsem, ki so nam do vodovoda pripomogli. — V kratkem nam bo zasvetila elektrika. Tako so nam povedali gg. tehnik. — Ko stopamo v novo leto, ne pozabimo dobrega časopisa. — Tudi v naši fari je nekaj takih, ki zagovarjajo rdeči raj oziroma pekel v Rusiji. Mi jim pa svetujemo, da naj se kar tja preselijo. — Našo gasilsko četo sta v minulem letu zaustavila dva člana: meseca februarja je umrl komaj 30 letni Jože Lavrič, decembra pa nas je zapustil za vedno Campo Anton. Počivajta v miru!

Leskovec pri Krikeni. Med drugimi so se oddali na zakonsko pot življenja tudi nekateri člani

Javorniški most

Leta 1926 je narasla Sava odnesla most, ki veže občino Koroška Bela z občino Gorje z vsem zaledem in okolico. Bila je to edina zveza za vozni promet od Lese do Jesenic, kjer sta ta dva mostu oddaljena 14 km, je pač razumljiv pomen tega mostu. Bile so obljube še isto leto in vsako nadaljnje, zlasti pred vsakokratnimi volitvami, da se bo most gradil, a vse obljube niso mogle mostu zgraditi.

Namesto tega mostu je sedaj zasilna brv, ki jo je delavstvo s pomočjo občin samo postavilo in vzdrževalo. Ob vsakem večjem deževju pa gledajo s strahom, kdaj jim narasla Sava odnese še to edino zvezo, zlasti oni na gorjanski strani in če se to zgodi, je nujno prizadetih preko 300 delavcev, ki dnevno uporabljajo to brv.

Leta 1937 je občina Koroška Bela napravila šteje prometa preko brvi in je bilo en dan, in to še celo na deževan dan, od 5.—23. ure 957 ljudi, poleg tega preko Jesenic 35 voz, ki bi drugače šli preko omenjenega mostu. Od leta 1937 se je stanje še precej izpremenilo z graditvijo treh novih naselij in bi današnje štetje dalo rezultat precej preko 1000 ljudi dnevno in okrog 50 voz.

Radi tega manjkajočega mostu brez reko Savo so se pripetile že smrtne nesreče, neprostovoljne kopelji in zgrešitev potov od strani avtomobilistov so na dnevnem redu.

Računati je treba, da je ta most, ki je manjkajoč za nujni krajevni promet, enako važen za tujski promet.

Ne pretiravamo, da bi v sezonskih dnevih tujski promet nadkril krajevnega, saj je to edina najkrajša zveza gorenje-savske doline poleg Jesenic-Koroška Bela z Bledom-Gorjami in okolico. Sedaj je bil promet usmerjen preko Jesenic, a je ta vsled slabe poti prepevadan in radi preozkega in prenizkega žela, odvoza za večja vozila nemogoč. Za popolno postavitve mostu se je storilo že vse

mogoče. Poleg raznih prošelj predstavnikov ljudstva se je v letu 1937 poslala spomenica ban. avtu z 1870 podpis. Ker se vse skupaj ni rešilo predega vprašanja, se je meseca oktobra 1939 zgledala pri g. banu deputacija, da mu ponovno obrazloži težek položaj in opravičene zahteve ljudstva. Dobila pa je slabo tolažbo in se je vzporedno na g. bana obrnila za pomoč k pristojni vojaški oblasti.

Ako pa upoštevamo davčno obremenitev kraja bomo videli, da ljudstvo, ki plača letno čez 4.000.000.— din davka, nad 1.000.000.— din bednostnega fonda poleg vseh drugih davčin, tudi opravičeno zahtev boljše zveze in se mu naj da en mišljen del tega, kar plača, pa bo rešeno vprašanje mostu.

Ob zaključku članka je prinesel »Slovenec«, da se že pomladi leta 1940 začne graditi cesta Jesenice—Plavški Rovt. Prav je tudi to, ali nam je to morda dokaz, da se ne gradi vedno tam, kjer je prizadetih več. Nismo proti gradnji ceste, ker vemo, da je tudi potrebna, vemo pa to, da je most za 90% bolj nujen potreben. Po tej cesti gre nujno dnevno zainteresiranih največ do 30 ljudi, kar je s številom čez most idočih malenkost, ako se pa upošteva nujnost za nabiralec narcis in nekaj avtomobilistov, naj se pri davčni obremenitvi pobere od teh, ne pa od delavstva. Ako pa računamo spravljanje lesa, bodo naši Gorjanci tudi lahko rekli, da jim je z mostom prikrajšana pot večkrat za 3 ure, dočim v Rovtih niti za pet minut ne more. Potrebo mostu je videl celo dvor in interviral radi njega na pristojnem mestu.

Radi tega se nam zdi, na je najboljša, če merodajni najdejo poleg kredita za cesto tudi kredit za most. Z intervencijami in zahtevami pa končati ne moremo, ker se ljudstvo zaveda pravice, ki jih do postavitve mostu ima.

Pismo iz Amerike

Kot čitateljci in naročniki »Domoljuba« bi naju z mammo zelo razveselilo, ako bi te skromne vrstice našle koticek v »Domoljubu«.

Vsak teden pritožna »Domoljub« v Ameriko iz naše, nam tako drage domovine. Zdi se nam, kakor da nas pride star znanec ali prijatelj obiskat, da se porazgovoriš z njim. Kar težko ga pričakujemo. Z zanimanjem pregledamo slike, dopise in novice. Oh, morda je kaj iz Kranja, morda celo iz Senčurja in naše prelepe rojstne vasi. Dokaj let je že minulo, odkar smo jo zapustili — ali ne pozabimo. Kako diven je bil pogled od Kranja na Senčur ali proti Predvoru na Grintovec. Spominjam se, kako sem stala na polju pri odpočitku, za trenutek morda ob vilah ali motiki v rokah, kako rada sem gledala prekrasne gore in kako sem želela, da bi se vsaj enkrat povzpela do Hudičkovega boršta, ki se je tako lepo videl v daljavi. Toda želja se mi ni nikdar izpolnila, ker takrat niso kmečki ljudje hodili na gore. Dejali so: »To je za gospodo, ker je spočit.« Sedaj pa berem, da ob nedeljah vse hiti v planine.

Kako v tujini včasih srce zahrepeni po domovini. Kako rada bi še enkrat videla, kar mi je bilo tako ljubo in drago. Tukaj ni gora. Na eni strani nas obdaja veliko Mišigansko jezero, na drugi pa valovita ravnina, posejana s kmetijami in z mesti. Vse je bolj enolično.

Ko pišem te vrstice, tukaj obhajamo zahvalni dan, ko Amerikane povabi vso družino k skupnemu obedu in jim postreže s puranom. Letos se Amerikanci zahvalnega dne spominjajo še z večjo hvaležnostjo. Saj beremo, kaj se onkraj morja godi, kako ljudje trepetajo v strahu in pomanjkanju. Tukaj pa je vsega v

izobilju. Res čudovita je ta dežela. Za vse je prav po človeško preskrbljeno. Kdor nima, pa dobi. Stari ljudje nad 65 let prejemaajo starostno pokojnino po 20 dolarjev na mesec in tudi več. Vdove dobe materinsko podporo. Kdor nima dela, sprejema »reljefe«, t. j. dobi vse, kar neobhodno potrebuje za življenje. Pa seveda imamo tudi tukaj godrnjače, ki se jim nikoli ne ustreže. Amerikanci ne morejo doumeti, zakaj so v Evropi vedno vojske in zakaj ni tako mirno, kakor je tukaj.

Blizajo se božični prazniki. Kar nas je iz stare domovine, smo v duhu le bolj tam. Spominjamo se domačih običajev, kako lepo je bilo na sveti večer ob domačih jaslicah, ko so zvonovi zapeli. Še bi jih rada slišala. Tukaj ni tistega svetega veselja, in še bolj kot navadno, smo otožni tisti večer ob spominu na drago domovino. To je domotožje. Če bi tega ne bilo, bi bili vse bolj zadovoljni tukaj. Končno prav iz srca želim srečno in mirno novo leto. Posebno bratu Janezu v Senčurju in njegovi družini, pa tudi teti Ratiji Grablovec v Ljubljani, in pa še Femanovi družini na Bregu, Anici v Drulovki, Micki na Jami in Francki v Smledniku. Pa tudi drugim našim znancom od Save do Grintovcev! Pozdravljeni!

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

n Fantovski odsek v Hrušici priredi z dekliškim krožkom v nedeljo, dne 21. januarja 1940 ob štirih popoldne v domu slavnostno teledavno akademijo. Iskreno vabljeni!

Naša šola in naše učiteljstvo

Ljudstvo krščansko slovensko, tebi je treba enkrat jasno povedati nekaj, česar se zdi, da se dosti dobro ne zavedaš, kar se te pa živo tiče. To je naša šola in naše učiteljstvo. O tem se veliko premalo piše in govori. Kakor da je vse lepo v redu. Zato je treba enkrat spregovoriti odkrito besedo.

Ljudstvo, ki za šolo veliko plačuješ, govoriti pa nimaš pri nji nič. Ti imaš pravico samo plačevati in ubogati, kar ti je ukazano.

To slepo pokorščino v tako važni zadevi so ti predpisali, v to duhovno suženjstvo so te vpregli tisti, ki imajo polna usta »svobode«. To »svobodnost« (liberalizem) je v tem oziru velika laž. Pravimo: v tem oziru. Svoboda namreč res hočejo in ljubijo — zase. Svoboda za zmoto in laž, za razbrzdanost in greh. Za resnico in pravico, za vero in pravost pa ne hočejo svobode.

Kaj bi bilo pravičnejše in naravnije kakor da tisti, ki šolo vzdržujejo, tudi odločujejo, kakšna naj bo šola. Pa ne! Ljudstvo, ki za šolo plačuje, mora sprejeti šolo tako, kakor so mu jo ustrojili tisti, ki se imenujejo svobodnjaki, ne trpe pa resnične svobode. Nič ne vprašajo, ali je starem prav ali ne. Plačaj in molči!

Taka je bila naša šola že v Avstriji. Liberalna šola. Ne sicer od nekdaj, ampak od leta 1868.

Seveda ne od nekdaj. Saj kdo pa je začel s šolo? Kdo neki? Kdo drug kakor Cerkev, kakor duhovniki! Cerkev je mati šole. Povsod. Pri vseh narodih. — Kakor še danes po misijonskih deželah, med divjimi narodi misijonarji poleg cerkve takoj postavijo tudi šolo, tako so nekdaj tudi po naših krajih duhovniki prvi učili ljudi brati, pisati, računati in drugih potrebnih vednosti. Prvi učitelji našega naroda so bili duhovniki. Naj kak človek, ki je poln mržnje do Cerkve, to zgodovinsko resnico utaji, če jo more! Skof S l o m š e k je bil med Slovenci največji prijatelj in pospeševalec šolstva in izobrazbe. Ko po deželskih farah še ni bilo šol, je on zahteval od duhovnikov, da so povsod poučevali mladino. Njegova knjiga »Blaže in Nežica« je še danes vzor pravega pouka in — kar je glavno — prave vzgoje. Ko bi tudi danes šola učila in vzgajala naše otroke v tem duhu, bi bilo drugače kakor je.

Cerkev je torej ustanavljala, vzdrževala in vodila šole, male in velike — od ljudske

šole do univerze —, ko se država še ni brigala za šole. Najboljše šole so vodili s a m o s t a n i. Po teh je imela svoj dom in zavetje ne samo pobožnost, ampak tudi veda in učnost. Še danes vzdržujejo z ogromnimi stroški jezuitje svoje univerze v Indiji, na Kitajskem in Japonskem, ki jih obiskujejo tudi pogani. Pa si drzne kdo tajiti, da smo katoličani mračnjaki in nazadnjaki! Menda zato, ker cenimo izobrazbo tako, kakor zasluži, in ji dajemo tisto mesto, ki ji gre. Izobrazba je pač nekaj lepega, ni pa vse in tudi ne n a j v i š j e. Kaj je najvišje, to vemo. Kdor tega ne ve, ta je milovanja vreden ignorant — nevednež. Človek, ki ne ve, odkod je in čemu je na svetu! Večja nevednost je nemogoča.

Neki pregovor pravi: »Zamorec je storil svojo dolžnost, zamorec lahko gre.« Reči hoče: Dokler smo te potrebovali, si nam bil dober, smo radi prejemali dobrote od tebe; pustili, da si nas dvignil na konja. Zdaj, ko smo pa mi na konju, te ne potrebujemo več, te tudi ne maramo več; glej, da se spraviš od tod, če ne te bomo sami pognali!

Ta pregovor izraža črno, nemarno nehvaležnost. Podobno črno je ravnala liberalna država s Cerkvijo glede šole. Leta 1868, ko je bil liberalizem v Avstriji v cvetu, je država tiste šole, ki jih je Cerkev ustanovila, Cerkvi kratkoma iztrgala iz rok, si jih prilastila in po svoje uredila: laicizirala. To je: iz verske šole napravila posvetno, liberalno.

To je prav tako grdo, kakor če sin, ki je od staršev prejel vzgojo in posestvo, ko doraste reče staršem: Zdaj vas pa ne potrebujem več, gospodar sem jaz, pojdite kamor hočete, in živite, kakor morete! — Kdor tako dela, ni zmožen, da bi druge učil izobrazbe in dostojnosti.

Tako šola je od Avstrije podedovala Jugoslavija. Zdaj je samo še toliko slabše, da ljudstvo nima pri šoli prav nobene besede. Prej so imeli krajni šolski sveti kot zastopniki staršev in davkoplačevalcev vendar še nekaj govoriti. Danes imajo samo pravico vse potrebno za šolo preskrbeti, drugače nič. To se imenuje svobodoljubje, liberalizem. Iz tega je posebno jasno, kako grda laž je liberalizem, ki hoče vso svobodo zase, drugim pa obeša ključavnico na usta.

(Dalje.)

Ne tako . . .

Bogata je bila jesen. Če hruške in jabolka niso povsod potegnili po najboljši letini, so bile pa češnje in slive polne, da se je vse šibilo okoli domov. V vinogradu so čakale naložene trte. Pa kakšni grozdi? Natrkani, da bi še šivanke vmes ne vtaknil. Res, bilo je veliko truda in dela, vse lepo pospraviti. Zgodaj se je začelo kuhanje; eni so kar v veži čuvali kotel, drugi so se preselili za kakšno skalo v bližino vode in z radostnim obrazom pričakovali »grenčice«.

Seveda, so pa tudi, ki delajo popolnoma drugače. Vedno in vedno obiskujejo sodčke v kletih: »Zdaj pijmo, ko imamo! Spomladi bo vojna! Tako se opravičujejo in silijo pijačo mladim in starim. Posledice so prepričani.

pretepi, nesreča, bolnišnica. »Preveč je Bog dal. Presiti smo,« vzdihne marsikateri pamenten človek, ko vidi, da se darila božja izrabljajo v greh. In na žalost, res je tako. Samo koliko je kletve, ko bi je sicer ne bilo.

Čudno ime »balc«, ki je bilo prej na kmetih neznano, se je kar udomačilo. V kletih in zidanicah se vrste sodi vina. Kam z njim? Vsak bi ga rad razpečal. »Da bi čimprej imel denar v rokah,« tako pravi gospodar. »Bog ve, kaj zna biti na spomlad!« Sprožijo misel: kaj pa ko bi »balc« pridedili. Nekaj bo že skupička. Ta novica gre urno od ust do ust. Vse se brusi: »To bomo pili!« Tudi prigrizniti bo treba. Odrhnejo se mošnički, odpro se denarnice. Kmalu je zbran denar — za kar celega

prašiča. Toda za tako gostijo ni ugoden delavnik, na nedeljo ali praznik je vse bolj imenitno. Tako se povečuje Gospodov dan!

Proti večeru se začne šele pravo življenje. V veži se na raznju cvre pacek, v hiši vreči harmonika, urne pete se sučejo po podu, vmes se razlega petje, smeh in pijano vpitje v temno noč. Liter za litrom roma na mizo, kozarci žvenketajo, vino se poeja, razliva po tleh. Tisti je junak, kateri ga več nese. »Kaj zato, saj je poceni,« se navdušujejo in mečejo denar na mizo. Vidite, za Mohorjeve knjige pa ni tistil dinarjev! Še dekleta pridejo. Oh, zataknilo se mi je pero, ko sem mislil zapisati . . . ne, ne! Saj ne more biti res, da bi na »balih« našel tudi take, ki so v Marijini družbi. Tega pa res ne smem zapisati. Kaj mi pride na misel. Celo v vaseh ti prirede »balc«, kjer ne dobiš več kot štiri hiše, če jih stokrat prešteješ. Ampak za »balc« to ne pride v poštev. — Za vsem tem se zablika nož. Beseda da besedo, preprič je precej tu. Prave trojanske vojne se razvijajo za »lepe Helenec«.

Kdo pa pomisli na toliko moč in fantov. ki se bore za svojo domovino. Okrog nas teko solze, pri nas pa pijača. Na bojiščih ni pojedin, petja, smeha in plesa. O, da! Granate se reže, krogle pojejo žalostinke in smrtna kosa pleše nad njimi. Nam je ljubi Bog to prihranil. Ali kaj pomislimo na to. Rajši bi ob nedeljah in praznikih šli v cerkev in se zahvalili, da nas Bog tako skrbno varuje.

Gospodar hoče vse brž spraviti v denar. Ali ne bi bilo boljše počakati pomladi. Lažje se bo prodalo in dražje. Ni škoda, da ga zdaj ponuja za vsak denar! Poleti se bo pokazalo, koliko vina bo lahko oddal. Žalostno bi bilo trkati na prazne sode. Vinograd bo zahteval prav toliko truda kot lani. Zvenčala bo rovnica in motika, da se bo kadilo pod njo. Za kamnom se bo steklenica vode parila. Pozimi ni bila, poleti bo pa dobra.

Še nekaj bi rad povedal. Celo med kmeti — hvala Bogu, da so redki — vstajajo preroki in z dvignjenim pratom in slovesnim glasom kažejo na bodočnost. »Kaj bi hranil, vojna bo!« Vino in žganje jim narekuje v glavi in tako čudovito bistri um, da že čisto natančno vedo, kako bo. Kako to, da ne vidijo strahot, o katerih vedo toliko povedati. »Čemu bi delal? Tako bo razdejano, da še lastne grude ne boš spoznal.«

Na tako govorjenje pač ne morete drugega, kot posmehtniti se. So pač zgovorni, kaj hočete. Pa jih bolj od blizu pogledajte. Niso vsi ti čez glavo zadovoljni — ne brez lastne krivde? Od vojne si menda obetajo odrešenje. Mislijo, da bi se po tej poti najlažje rešili dolgova. Še premočanje jim bo kdo naložil, da bodo zopet zapravljali. O, pri takih je že vojna, da hujše ni treba. Na spomlad se bo še postrila, ko bodo prazne kašče zijale nasproti.

Le proč z »balic« in takimi prerokbami. Življenje je resno. Pazimo, da nas pomlad ne prehití. Si že pregledal grablje, koliko zob jim manjka v čeljustih? Kaj pa motika? Se ne bo snela ob prvem zamahu? Koši so se tudi med letom raztrgali. Taki so, kot bi jih srake skupaj znesle. Vse lahko popraviš in še kaj novega narediš v teh dolgih zimskih dneh. Pomlad bo prišla s svojo krasoto in mi bomo s smehom na obrazu in vriskom v grlu stisnili za ročice, da bo plug zastakal pod nami.

Opojni vonj sveže brazde bo zadihal novo življenje, življenje dela v miru, ljubezni in božjega blagoslova.

RADIO LJUBLJANA

od 18. do 25. januarja 1940.

Cetrtek, 18. jan.: 18 Pester spored Radijskega orkestra — 18.40 Slovensčina za Slovence — 19.30 Deset minut zabave — 20 Pevsko društvo »Sava«.
 Petek, 19. jan.: 11 Solška ura: Po Norveškem, plohe — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 18 Zenska ura: O hranilih — 18.40 Francščina — 19.50 Kotiček SPD — 20 Koncert lahke glasbe — 21.10 Sonata. — Sobota, 20. jan.: 17 Otroška ura: Pravljice — 18 Za delopust igra Radijski orkester — 18.40 Lega in geopolitična struktura Slovenskega ozemlja — 20 O zunanji politiki — 21.30 Muzikanta Bog ne zapusti. — Nedelja, 21. januarja: 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz trnovske kerkve — 9.45 Verski govor — 10.30 Nedeljski koncert Radijskega orkestra — 13.02 Ruski sekstet in pet harmonik — 17 Kmetijska ura: Zatiranje bošni in škodljivcev na trti — 17.30 Pevski zbor »Zora« s Slov. Javornika — 20 Koncert Radijskega orkestra — 21.15 Violinski koncert. — Ponedeljek, 22. jan.: 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 18 Zdravstvena ura: Mladeničim in mladinkam — 18.40 Doba čitalnic in taborov na Primorskem — 19.45 Več manire — pa brez zamere — 20.45 Ura slovenske glasbe. — Torek, 23. januarja: 11 Solška ura: Skrivnost krvi — 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 18.40 Filozofija gospodarstva malega naroda — 19.50 Deset minut zabave — 20.20 Dve zabavni enodejanki. — Sreda, 24. jan.: 18 Mladinska ura — 20 Prenos iz ljubljanskega gledališča.

NAZNANILA

Pomagajmo revnim gladnim pticem.

Prišli so iz travnikov in gozdov k hišam lačni ptčki, ki prosijo v hudem mrazu živeža, da ne poginejo. Dajmo jim povsod po mestih, trgih in vaseh kruhove drobtinice, žitnih odpadkov, da si ohranijo življenje. Saj vam bodo zato zelo hvaležni; spomladi bodo na drevju trebili škodljivi mušev, se ugnezdili in prepevali.

n izšla je že druga številka fantovskega glasila »Kres«. Tudi ta je silno pestra in zanimiva. Vsebina je taka, da lista ne odložiš prej, dokler nisi vsega prebral. Krasi jo 12 slik. Tretja številka izide na prihodnji petek. Vanje, če je čas, da se naročite na ta edini slovenski fantovski list! Če stane na leto le 20 din, na pol leta pa samo 10 dinarjev. Naroča se: Uprava »Kresa«, Ljubljana 8.

n Prosvetno društvo v Rovinah vam bo v nedeljo, dne 21. januarja prikazalo na odru burko: »Matavej Matija«. Pridite vsi, ki se radi smejete!

n Zveza katoliških kmečkih mladenk priredi na dekleta iz Gorenjske in ljubljanske okolice zabavno in zanimivo v Ljubljani, v Domu Device. Turnov zavod — »Dom Device Mogočec« — od 24. januarja do 8. februarja. Pričetek prvi dan ob 8. večer, sklep zadnji dan zjutraj. — Oskrbnina manjša 115 din. Prijave sprejema najkasneje do 10. januarja naslov: Ljubljana, Zveza kat. kmečkih mladenk, Miklošičeva cesta 21.

n Radomlja. V prosvetnem domu bo priredilo družino društvo Pšata v nedeljo, 21. januarja ob 8. pop. novo dramo »Nagelj zvestohec«. Igra opisuje ljubezan, odpoved ter trpljenje kmečkega stana. Za nameček boste videli pa še predpušno burko »Snubec v zadregu«. Vljudno vabljeni. Vstopnina običajna.

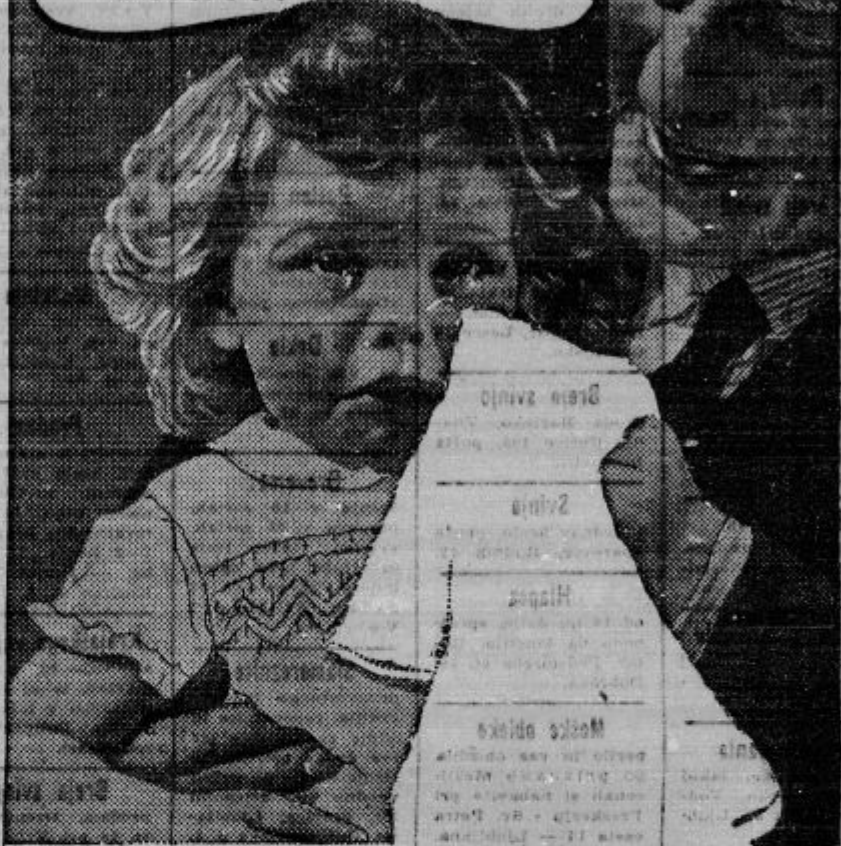
n Duhovne vaje za dekleta na Mali Loki bodo od 30. do 24. januarja. Prislažite se jim prej na naslov: Dom Brezmadežne, Mala Luka pri Bani, p. Domžale.

Ne samo 10, ampak 100 din znaša 1. knjižna nagrada, ki jo je razpisala za leto 1940 naša »Družinska pratika« s podobo sv. Družine. V oddelku »Domoljubovi« številki jo je nam hotel tičarski škrt poštno zagosti, pa nam je ne bomo. Bodo že poskrbeli številni vsakoletni oddelci naše Družinske. Dobi se še povsod, dokler nekaj zaloga. Ne zamudite. Vseh nagrad je sedem.

Pri Bati: Se prodajalne: »Kaj pa je a to tako, se mar pritožuje radi cene?«

Prodajalci: »Nič da ne pritožuje, pač pa se kmeti dvoje čevljev, ki skupaj stane 1000...«

Mislili so, da je
Majdkina oblekca
bela...



...dokler ji ni štric obrisal
solz s svojim robcem —
opranim z Radionom!

Tudi Vi, ki niste več novinka v gospodinjstvu, mislite morda, da je Vasa perilo belo. Primerjajte ga pa enkrat s perilom, opranim z Radionom. Razložek je očiten ter Vas bo prepričal: z navadnimi sredstvi oprano perilo izgleda sivkasto v primeri s perilom, opranim z Radionom. Niž tudenega: navadna pralna sredstva samo površno odpravijo nesnago, medtem ko kisikovi mehurčki skupaj s peno dobrega Schichtovega mila, ki ga vsebuje Radion, prodirajo skozi tkanino in jo operejo tako, da postane »Radion-bela«. Uporabite pri prihodnjem pranju perila Radion, pa ne boste nikoli več uporabljali kakršnega koli drugega pralnega sredstva!



Schichtov
RADION
pere sam

Kupujte pri tverdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali valencev in narobe.

Hlapca

zanesljivega, za kmečka dela, sprejemem. - Jager, Zavojje št. 8, p. Dobrunje.

Pastirja

sprejme Pleško Franc, Kozarje 34, p. Dobrova pri Ljubljani.

2 breji svinji

proda Ivan Lončar - Log št. 15, p. Brezovica pri Ljubljani.

Hlapca h konjem

sprejma Jaro, Zgor. Šlaka 99.

Gnojnično žrpalko

novi, prodam. Kušar, Podsmreka 44, pošta Dobrova.

Brejo kravo

(8 mesecev) prodam. Lohak Anton, Plešivica 12, p. Brezovica.

Čevlje si naročite

najugodnejše pri Jeraj Jernej, Zapoge 18 - p. Smlednik.

Dekle in fanta

16-18 starega, takoj sprejme Perko, Vodnikova cesta 56, Ljubljana VII.

Kože

kun, verice, lisce, dihurjev, divjih sajcev itd. kupuje po najvišji ceni L. Rot, Ljubljana, Mestni trg 6.

Dober radio aparat

zamenjam za trivratno harmoniko ali ga prodam. - S. Pogačnik, Hradečkova cesta 84, Ljubljana.

Čevljarskega vajenca

sprejemem. - Hrana in stanovanje v hiši. - Lovro Zagar, Lesce 28 Gorenjsko.

Brejo svinjo

proda Marinko, Vnanje Gorice 105, pošta Brezovica.

Svinjo

11 tednov brejo, proda Sparovec, Rudnik 12.

Hlapca

od 16 let dalje, sprejemem na kmetijo. Rotar, Podsmreka št. 10, Dobrova.

Moške obleke

perilo in vsa oblačila po priznani niskih cenah si nabavite pri Preskerju - Sv. Petra cesta 14 - Ljubljana.

Kmetijski fant

ki zna igrati klavir in orgle, z enoletnim trgov. tečajem, vajen trgovskih, vrtnarskih in kmetijskih del, išče kakršnokoli službo. - Ponudbe upravi »Domoljuba« pod »Vesten in posten« 428.

Pošten fant

za vsa kmečka dela, 16 do 18 let star, se takoj sprejme v službo. Naslov v upr. »Domoljuba« pod 428.

Deklo

za vsa kmečka dela takoj sprejme Stebe, Moste št. 82, pri Komendi.

Drevesca:

češnje v 10 sortah, breskve v 25 sortah, vrtnice, vinsko trsje in ključje, prav dobro kupite v drevesnici Jelen, št. 113 pri Velenju.

Slamorenice

prvovrstnega izdelka, vratila, reporenice in mlinske za šrotanje ter vse druge poljedelske stroje dobite še vedno ugodno v železnini Fr. Stupica, Ljubljana, Gospodarska c. 1.

Kupini deske

13, 24, 28, 38, 48 mm. I. IV. vrsta paralel; okrogel les, javor, jesen, hrast, češnja, lipa, jagned, topola, vrba, vse od 35 cm g naprej in od 2 m dolžine naprej, gladko, brez bul in grč, zdravo, dobava do 1. IV. 1940. Plačilo takoj ob prevzemu. Ponudbe v upravo »Domoljuba« pod »Eksport« 463.

Služkinjo

30-40 let, sprejemem za vsa kmečka dela. Pečar, Kranjska gora št. 20.

Prodaj

kompletan stoletji kmetijski, malo rabljen, v dobrem stanju, za nizko ceno, in novo tovarniško hrano za 1-2 konja, težko 56 kg. - Pesjek Franc, Koritno št. 1, Bled I.

Krojaškega vajenca

ali vajenka, poštenih staršev, takoj sprejme v oskrbo v hiši Obladilnica, Dolinsek Karol, Trzin.

Brejo svinjo

prodam. Drenov grif št. 26 pri Vrhniki.



Mlekin je sredstvo za pomnoženje mleka pri kravah in za dobro prebavo. Zavoj mali Din 10-1, veliki Din 18-1.

Bister fluid za konje za masažo pri raznih poškodbah nog in kit. Steklenica, mala Din 10-1, velika Din 20-1.

Bister prašek prepreči mnogotere konjske bolezni posebno pa naduho, zavoj Din 10-1. Dobro domo, o plačilo brez dodatka pravega sadjeva naprav. - z Jablinom, zavoj Din 20-1, poštino zaračunamo posebej.

Drogerija Emona, Iv. Kanc. Ljubljana, Nebotičnik

»Rada bi zamenjala tole nezdružljivo punčko, ki sem jo prejnilj teden tu kupila.«

Prodajalec: »Zakaj, gospa, mar ni res nezdružljiva?«

»Ravno zato, ker je moja hčerka z njo že vee drugo v hiši razbila.«

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek pozimi. Plačilo takoj, tudi pred posekom. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod številko 10392

Možina se je učil v jahanju. Po prvi uri ga je vprašal učitelj jahanja šole, kako se kaj počuti. »Nisem mislil, da je nekaj, kar je napolnjeno s senom, tako trdo,« je dejal Možina.

Zlato kupuje J. Vilhar, Ljubljana

Sv. Petra cesta 46 pri Zmajskem mostu

Dobernik: Prejmlje čase si imel navado, da nisi držal dane besede. Zdaj pa, kar rečeš, to drži.

Stibernik: »Kako pa si do tega prišel?«

Dobernik: »Se še spomniš, da sem ti nekoč posodil tri sto dinarjev in tedaj si mi rekel, da ostaneš moj večni dolžnik. In res, dano besedo še vedno drži.«

Najboljše sredstvo proti zmrznemu vnetju (feris) in kožnim obolenjem pri otrocih je zeliščno mazilo

„OKAMA“

Nešteto priznan od bahic in mater. OKAMA mazilo čudovito ugodno in hitro deluje pri vseh in zastaralih ranah, opeklinah, tort. Njaka in drugih težkih poškodbah.

Dobro se v lekarnah in drogerijah.

Glavna zalog lekarn

mr. OBLAK, št. Vid nad Ljubljano

Anžok, ki je bil v Ameriki, je pri »Jernaču«

baharil: »Nekoč sem videl v Ameriki gangsterja, katerega so s strojnimi obdelovalci, da je imel želodec poln krogelj, pa je bil še toliko pri moči, da je skočil in ubil policista, ki je streljal nanj.«

»To še ni nič,« se je oglašil Tavčar, »oni dan sem videl pol tucata mož, ki so celo uro streljali na nekoga, ta pa je vsak atrel odbil s roko.«

»Ta je pa že bos, kako je le to mogoče,« je dvomil Anžok. »Kdo pa je bi Ho?«

»Golman, ali vratar nogometnega kluba Hermes,« se je odzval Tavčar.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. -

Vaš kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški sredi svoje prašiče. Zado- stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. - Mnogo zehvalnih pisem.

Pazite: pravi Redin se dobi samo z gorjo aliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ul. 1.

Na deželi pa zahtevajte REDIN pri Vašem trgovcu.



DROBTINE

Zdravilstvo pri živalih. Slej ko prej ni znanost v stanju rešiti skrivnost čudnih podedovanih lastnosti pri živalih. Odkod poznajo ptice selivke dolgo pot v Južno Ameriko? Četudi pristanemo na domnevo, da se se pričele seliti pred milijoni leti, kadar so dobili v takozvani terciarni dobi naši kraji bolj mraz, podnebje, še vedno ne bomo razumeli, kako najdejo pot preko oceana letošnji mladitci, ki zletijo vedno sami in prvi. Ptice vsaj odgledajo naraščati, in lahko mislimo na nauke družinske šole. A odkod ve mladi pajk, kako je treba tkati umetno mrežo za lov žuželk? Odkod ve osa, da povzroči določen pik ohromelost pri gosenci, ki bo stala kot zaloge hrane poleg pravkar znesenih jajčec? Pajk in osa, ki živita posamič, izven družbe sorodnikov, sta pričela življenje šele dolgo po smrti staršev. Torej nista bila deležna nikakega pouka. Kje je izvor tega nauka? A izmed vseh podedovanih spretnosti pomeni najbolj trd oreh za strokovnjaka zdravništvo pri živalih. Ta lastnost pomeni več kakor naon, ker sloni na tehnični nepodedovani spretnosti. Na drugi strani je ne smemo označiti za razum, ker nikakor ni sad pouka, poenostavlja ali izkušnja. Živali dobro vedo, kaj smejo in ne smejo jesti. Kako nezaupno poskuša na primer papiga novo hrano. Živali tudi poznajo zdravila za pokvarjena prebavila. Tako poiščajo pri določene trave, če so potrebni odvzajalnega sredstva.

Avtomobilska hupa govori. Cuval kaznilnice Sante v Parizu, ki je bil za časa svetovne vojne radiotelegrafist, se je začudil, da vsak dan opo-

dne sliši čudne znake, ki jih je dajal nekdo z avtomobilsko hupo. Hitro je ugotovil, da so ti znaki zelo podobni Morsejevemu znaku. Razumeti pa ni mogel vseh znakov, ker so bili šifrirani. Na koncu vsakodnevnih oddaj je spoznal edino te znake: Na svidenje, očka. Te dni pa je čuvaj v spremstvu stražnika nenadoma stopil za zid kaznilnice in videl tam avto, v katerem je bila neka gospa in njen sinko, ki sta dajala skrivnostne znake. Preiskava je dognala, da sta to žena in sin nekega Chipota, ki je obsojen na večletno kazen zaradi raznih goljufij. Njegova celica je bila na oni strani, kjer je stal vsak dan avto. Chipot ni hotel dati ključa šifriranih Morsejevih znakov, tako da danes ne vedo, kaj so si val trije sporočali.

Odklej imajo moške hlače zalikano gubo? Veliko predpisov za moške obleke, ki imajo tudi svoja navodila, izvira od angleškega kralja Edwarda VII., ki je bil vlasti kot prestolonaslednik merodajen za navodila moških oblek. Tako tudi pravijo, da je zalikana guba na hlačah njegova iznajdba, čeprav je to navodilo nastalo prav slučajno: Ko je Edward VII. kot prestolonaslednik bival kot gost v Karlovih Varah, se je bil na sprehodu tako približal neki hični meji, da se mu je hlačenca raztrgala. Spremljevalec prestolonaslednika je moral čim hitreje pomagati svojemu gosposodu: naglo je sečil hlačenico, da je nastala guba - in še drugo hlačenico. Ljudje so videli gubo na hlačnicah in so menili, da je to modna novost. Kar naglo so se oprijeli te mode, ki jo še danes uporabljajo.

Še danes si nabavite »Družinske pratike«

»Domoljuba« stane 55 din za celo leto, za izposojeno 60 din. - Dopis in splošno sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnine, izdatke in reklamacije pa upravnica »Domoljuba«. - Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. - Telefonsko uredništvo in uprava: 60 04. Izdajatelj: dr. Gregorič. - Tisk: Tisk. - Urednik: Jaka Kosič. - Za Jugoslovanske tiskarne: Jaka Kramar.